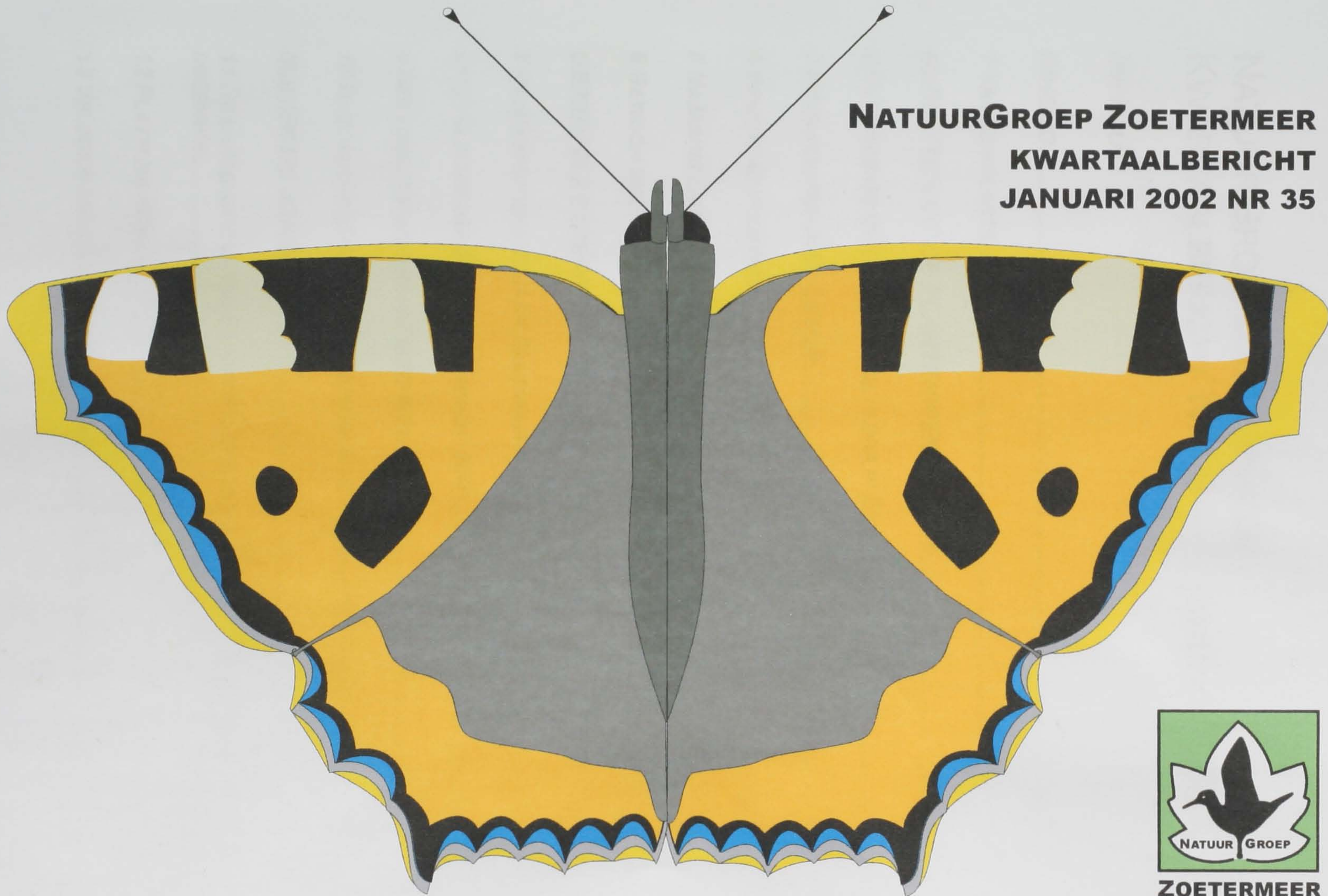

NATUURGROEP ZOETERMEER
KWARTAALBERICHT
JANUARI 2002 NR 35

ZOETERMEER

NATUURGROEP ZOETERMEER

KWARTAALBERICHT Nr.35 januari 2002

INHOUD

INHOUD.....	1
1 VAN DE REDACTIE	3
BERICHTEN UIT DE PLANTENWERKGROEP.....	3
2 HET ONDERZOEK NAAR DE WILDE FLORA IN ZOETERMEER.....	3
3 MOERASVAREN IN DE LEYENS.....	5
4 AFWIJKEND PIJLKRUID AAN DE RAND VAN MEERZICHT	5
5 NAJAARSPLANTENEXCURSIE SEGHWART	6
6 GEWOON SNEEUWKLOKJE (GALANTHUS NIVALIS), LENTEBODE BIJ UITSTEK.	8
GEZIEN IN ZOETERMEER.....	10
7 PADDESTOELEN EXCURSIE SEGHWART 4 NOV 2001	10
8 HET VLINDERSEIZOEN IN ZOETERMEER 2001.....	11
9 HET LIBELLEENSEIZOEN IN ZOETERMEER 2001	12
10 BIJZONDERE VOGELWAARNEMINGEN IN HET AFGELOPEN SEIZOEN.....	14
BUITEN DE VERENIGING	15
11 DE LANDELIJKE VARIADAG VOOR FLORISTEN TE LEIDEN OP ZATERDAG 15 DECEMBER.....	15
12 PLATFORM GROEN.....	18
13 VELDGIDS NEDERLANDSE ORCHIDEEËN VAN C.A.J. KREUTZ.....	20

BERICHTEN UIT HET NOORDEN	20
14 DE GROETEN UIT DRENTHE. WAT ZIJN MEZEN EEN DRUKTEMAKERS!.....	21
15 NOORD-AA VERSUS RUITEN AA	27
16 NATUUR EN MILIEUAGENDA ZOETERMEER.....	29
17 NAMEN.....	32
18 IK WIL OOK LID WORDEN.....	32
STREEPLIJSTGEGEVENS 2001.....	33

*Ook in Zoetermeer schrijft de natuur geschiedenis.
Zij zoekt haar journalisten,
want zij bestaat slechts bij de gratie van wie haar ziet.*

GEZOCHT

De Zoetermeerse plantenwerkgroep gaat door met het in kaart brengen van de "Flora van Zoetermeer", ook in 2002. Wie doet er mee?

Coördinatie en informatie:
Tilly Kester tel: 079- 3412605

**Wilde
Stadspannen**

Uw redacteurs wensen U een goed nieuwjaar

1 VAN DE REDACTIE

Zoals u weet gaat na Els en Ben Prins nu ook Marianne Ketting de randstad en dus Zoetermeer verlaten. Ons kwartaalbericht is haar veel dank verschuldigd voor alle natuurbijdragen die zij in de loop van de jaren heeft geleverd. Als columniste, natuurwaarnemer en tekenaar is zij vanaf het begin medeverantwoordelijk geweest voor de inhoud en de kwaliteit van ons blad. Haar motieven om Zoetermeer aan het Aa-strand in te ruilen voor de Ruiten-Aa licht zij zelf in haar column toe. Wij wensen haar en haar man het allerbeste toe in de streek waar ze zowel een ecologische als een historische binding mee heeft, Oost Groningen.

Verder wenst de redactie van het kwartaalbericht alle lezers een voorspoedig en natuurrijk 2002 toe met veel bijzondere waarnemingen in en om de stad.

BERICHTEN UIT DE PLANTENWERKGROEP

2 HET ONDERZOEK NAAR DE WILDE FLORA IN ZOETERMEER

Op 29 november j.l. heeft de plantenwerkgroep de resultaten gepresenteerd van het Zoetermeerse wilde planten onderzoek t/m 2001. De databank van Wim de liefde bevat inmiddels 13414 waarnemingen en we kennen van 36 KM2 Zoetermeers grondgebied ruim 600 soorten. In 2001 heeft de plantenwerkgroep bijna 1000 nieuwe waarnemingen aan het totaalbestand toegevoegd. De waarnemingen van Fred in Meerzicht west (30.57.32) en het Westerpark (30.57.31) zitten daar nog niet bij. Bijzondere vondsten of nieuwe soorten worden regelmatig in dit blad besproken. Voor dit jaar waren dat o.a: Rechte en smalle rolklaver, muursla, muurfijnstraal, gele wikke, grote wederik, fluweelblad en moerasvaren (zie dit blad).

De inspanningen van de plantenwerkgroepleden hebben voor de volgende top tien van meest soortenrijke KM-hokken gezorgd:

2000	2001	kmhok	naam	soorten	waarnemingen
(1)	1	30.57.42	Meerzicht-Rokkeveen	347	728
(2)	2	30.57.34	Centrum-Dorp	337	619
(3)	3	30.57.44	Dorp	332	465
(-)	4	30.57.33	Meerzicht-Driemanspolder	325	515
(5)	5	30.57.23	Buytenwegh	315	338
(4)	6	30.57.35	Palenstein	314	349
(6)	7	30.57.43	Driemanspolder-Rokkeveen	307	452
(7)	8	30.57.22	Buytenwegh-West	292	968
(8)	9	30.58.31	Zoeterhage	287	301
(9)	10	30.57.31	Westerpark	280	767

Op blz. 32 en verder vind men een compleet overzicht van de waarnemingen per soort (streeplijstgegevens) in 2001.

Soortenrijke KM2's:

Het soortenrijkste hok 30.57.42 ligt in het gebied dat indertijd het meest heeft kunnen profiteren van het importeren van inheemse planten tijdens het Floriadetijdperk '87-'92. Dit blad heeft daar diverse artikelen aan gewijd de laatste jaren. Maar dat is niet de enige verklaring, ook de aangrenzende hokken 30.57.43 en 30.57.44 zijn opvallend soortenrijk. (resp. de 6e en 3e plaats) De verklaring moet mijns inziens vooral gezocht worden in de aanwezigheid van een enorme diversiteit aan stedelijke ecotopen met een bundel van infrastructuur (A12, spoorlijn Den Haag- Gouda en Zoetermeerlijn), een bosstrook rond Meerzicht en een gigantische geluidswal aan de Rokkeveense kant.

Opname wilde plantesoorten in Zoetermeer t/m 2001

Soortenrijkste hokken 30.57.42, 30.57.43, 30.57.44

terug met als enige uitzondering misschien het goed doorzochte hok 30.57.31 (Westerpark, 10e plaats met 767 waarnemingen) waar de invloed van de natuurtuin duidelijk merkbaar is.

Buiten deze reeks bijzondere KM2's moeten we verder voor hoge soortenaantallen vooral in het centrum van Zoetermeer zijn. Een typisch Zoetermeers hok met een stuk hooggelegen wetting, een deel van de Zoetermeerlijn en de hoofdwegenstructuur, een stads- of wijkpark en een stenig wijkdeel dat sterk groen dooraderd is levert bij één groeiseizoen goed zoeken al gauw 300 soorten op. Bij de louter groene KM2's aan de periferie van de stad loopt het soortenaaantal beduidend

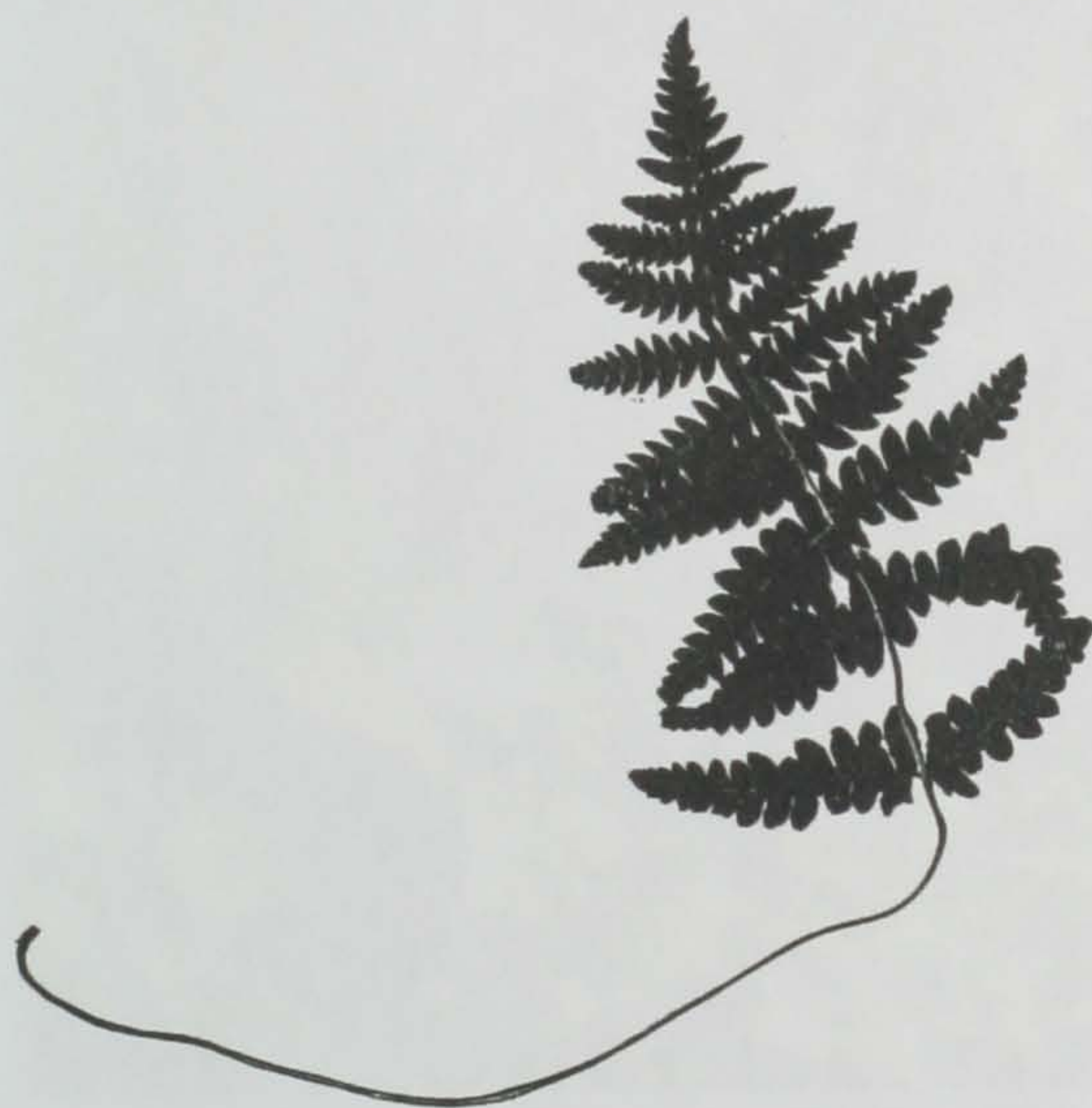
Compleetheid KM2's:

Je zou heel gemakkelijk de indruk kunnen krijgen dat KM-hokken met de meeste waarnemingen ook altijd het soortenrijkst zijn, of wel als je goed zoekt vind je veel soorten. Uit bovenstaand lijstje blijkt dat dat maar ten dele waar is. Veel inspanning

leveren is slechts zinvol als alle specifieke biotopen een aantal maal, evenwichtig gespreid over het groeiseizoen bezocht worden. Ervarenheid van de "dienstdoend" florist is hierbij vanzelfsprekend essentieel. Overigens heeft iedere florist blinde vlekken voor bepaalde soorten of soortgroepen of positiever uitgedrukt z'n eigen specialisme. Om persoonlijke "leemten in kennis" zo goed mogelijk te camoufleren kan het helpen om groepsgewijs op pad te gaan. Het opereren, samen met floristen van buiten Zoetermeer heeft tot nu toe bijna stevast geresulteerd in de ontdekking van nieuwe soorten en het ontstaan van nieuwe inzichten. Vandaar dat de plantenwerkgroep gewoontegetrouw ieder jaar samen met FLORON een plantenexcursie in Zoetermeer organiseert. Een andere mogelijkheid is om samen met een plantenwerkgroep die in een andere stad opereert een paar keer per jaar een gecombineerde plantenexcursie in de stad te organiseren.

3 MOERASVAREN IN DE LEYENS

Johan Vos

Moerasvarenblad afkomstig van een kadewand in de Leyens Noord

Telkens weer zorgt ons stedelijk gebied voor verrassingen. Dit jaar had o.a. de wijk de Leyens mijn speciale aandacht wat de wilde flora betreft. De Kadebuurt, Broekwegkade e.o. heeft al eens eerder dit kwartaalbericht weten te halen met het stijf hardgras (zie kwartaalbericht nr.30), nu trok een fris groene varen op de kadewand mijn aandacht. Gezien er door het jaar heen geen sporen op de bladeren verschenen heb ik uiteindelijk maar een blad (zonder sporenhoopjes) meegenomen en voorgelegd aan een "varenkundige" met als resultaat dat we voor Zoetermeer weer een nieuwe varen kunnen noteren: de moerasvaren.

4 AFWIJKEND PIJLKRUID AAN DE RAND VAN MEERZICHT

Johan Vos

Vorig jaar al was mij een groeiplaats van "afwijkende" water- en oeverplanten achter het Munnikenland opgevallen. En wel in eerste instantie vanwege het voorkomen van de Grote waternavel- *Hydrocotyle ranunculoides*. Door de vermeende desastreuze invloed van deze sterk woekerende exoot op de Nederlandse watergangen wordt ook in Zoetermeer al een paar jaar geprobeerd de planten met "wortel en tak" uit te roeien. Desondanks groeide de Grote waternavel ook dit jaar weer volop rond het steigertje op genoemde groeiplaats.

Maar dat is niet alles. Op dezelfde plek groeien enkele afwijkende vormen van bekende Nederlandse water- en oeverplanten of misschien zijn het wel exotische verwanten.

Exotisch pijlkruid aan de rand van Meerzicht

Zo zag ik opvallend forse muntplanten in het water staan waarvan de bloeistengels eindigen in een krans van bladeren. Dit sluit watermunt uit. Akkermunt is veel kleiner en staat bij mijn weten niet in het water. Wat het wel is weet ik niet. Dit najaar wees de groenbeheerder van het Westerpark mij nog eens op dezelfde groeiplaats. Er stond daar naar zijn zeggen een bijzonder soort pijlkruid met reusachtige bladen en een bloeistengel bezet met bloemen met louter zuiverwitte kroonbladen. Ons inheems pijlkruid (*Sagittaria sagittifolia*) heeft kroonbladen met een dieppaarse nagel. Bij navraag bij het Nationaal Herbarium in Leiden werd mij aangeraden volgend jaar materiaal te verzamelen en op te sturen. Eddy Weeda schrijft er het volgende over in de ecologische flora deel 4. "Als

vijverplant zijn ook enkele Noord Amerikaanse verwanten in cultuur en deze verwilderen een enkele maal. *Sagittaria latifolia* onderscheidt zich door witte kroonbladen en vruchtjes met een zijdelings afstaande snavel". Wordt vervolgd.

5 NAJAARSPLANTENEXCURSIE SEGHWART

Johan Vos

De laatste plantenzoektocht van 2001 vond plaats op zaterdag 6 oktober. We startten om 10.00 uur bij het winkelcentrum "Seghwaert" aan het Meeuwenveld. Na de succesvolle voorjaarsexcursie van 22 mei j.l. (zie kwartaalbericht nr. 33) leek het ons een goed idee om laat in het najaar dit interessante stukje Seghwaert opnieuw op wilde planten te checken. Gelukkig zat het weer mee, de zon scheen en de temperatuur was zeer aangenaam voor deze tijd van het jaar. Monique, Evelien,

Peter en ik besloten om globaal dezelfde route te volgen als vijf maanden geleden. De meest opvallende soorten en discussiepunten zal ik vermelden.

In het stuk groen langs de Zoetermeerlijn stond een prachtig exemplaar van de koningskaars die waarschijnlijk aan de spoorlijn ontsnapt was. Daarna hebben we aan het Havikveld aan de rand van een vak met veel harig knopkruid gediscussieerd over wat de oorzaak kan zijn van de toename van deze soort ten koste van het glad knopkruid. Glad knopkruid komt in Zoetermeer op gelijksoortige standplaatsen voor dan z'n harige verwant. We concludeerden dat dit beplantingsvak door de gemeentelijke groenontwerpers oorspronkelijk bedoeld moet zijn als monocultuur van rozen, dus luidde al vlug de conclusie dat moeder natuur de andere soorten eraan had toegevoegd. Of misschien toch niet, de kronkelwilg was waarschijnlijk lang geleden door een bewoner als stok in de grond gepoot en de Mahonia had iemand misschien wel over en in de groenstrook voor de deur geplant. Als het gaat om wat "wild" is in de stad, kom je met een beetje gezond verstand een heel eind!

In de oever van de Leidsewallenwetering het bekende gezelschap Zoetermeerse oeverplanten zoals watermunt, bitterzoet, gele lis, moerasandoorn, grote egelskop, heen e.d.

Toen hebben we het echt stedelijk groen eens goed bekeken. Aan de Vissendreef, Vaartdreef, Pitrusvaart, tussen de vakken met *Symphoricarpos chenaultii* var.

"hancock" groeit veel interessants. Heel veel bosrank en ook hop, volgens Monique beslist geen zeldzame liaan in dit type beplanting en een grote groep trosglidkruid, een zeldzame bosplant van de binnenduinrand nota bene. En dan die uitlopende platanenstobben, die door mij in eerste instantie aangezien werden voor plantanenzaailingen. (zie ook kwartaalbericht nr 31, blz. 13, 14) Wat graafwerk tussen de bodembedekkers hielp ons uit de droom, het betrof hier wortelopslag! In Seghwaert zijn de laatste jaren nogal wat platanen verwijderd wist Monique.

muursla

Op de Seghbloemvaart konden we het ecologisch functioneren van een bloeiende klimop cv *Arborescens* van zeer dichtbij gadeslaan. Het was er een druk af- en aanvliegen van een heel scala aan insecten. Uit het opschrijfboekje van Peter heb ik het volgende lijstje ontleend: 5 atalanta's, 2 gehakkelde aurelia's, 1 wijfje *Volucella zonaria* poda, 15 blinde bijen (een zweefvliegsoort), 2 menuetzwefvliegen, 2 pendelzwefvliegen, 10 werksters van de gewone wesp, 1 wijfje vliegendoder, 2 dambordvliegen, 5 bromvliegen en als klap op de vuurpijl een blaaskopvlieg van de soort *Physocephala rufipes*! Deze parasietvlieg parasiteert op hommels, wespen en graafwespen. Het gaat om een soort die Peter hooguit één keer per jaar scoort dus zijn dag kon vanaf dat moment niet meer stuk. Op hetzelfde binnenterrein troffen we ook nog een pluk geelrode naalbaar aan en het paars leeuwenbekje, weer zo'n plant die steeds vaker uit tuinen ontsnapt.

Toen nog even gekeken naar de muursla aan het Azaliapark, de ontdekking van 22 mei dit jaar. En ja hoor ze stonden er nog, nu in overwinteringsvorm. Tot slot, om het stedelijk karakter van ons excursiegebied nog even extra te accentueren: gele helmbloem,

muurleeuwenbekje, moederkruid en gehoornde klaverzuring.

En dan die put aan het Meeuwenveld waar een (mannetjes)varen in groeide. Uit plantenonderzoek in een Utrechtse '70-tiger jaren wijk bleek dat de putten daar groeiplaatsen opleverde voor bijna alle Nederlandse varensoorten. Dit hoorde ik tijdens de landelijke variadag 2000 in Leiden! Gaan we in Zoetermeer dezelfde kant op? Reden genoeg om bij het "strepen" de putten niet te vergeten.

Na afloop hebben we het floristisch seizoen 2001 op gepaste wijze afgesloten met een kopje koffie in de plaatselijke snackbar.

6 GEWOON SNEEUWKLOKJE (*GALANTHUS NIVALIS*), LENTEBODE BIJ UITSTEK.

Johan Vos

SNEEUWKLOKJE

Het woord Galanthus betekent letterlijk melkbloem. Het Griekse gale betekent melk en anthos bloem. De Latijnse soortnaam nivalis duidt op het in of bij sneeuw groeien. (nix = sneeuw)

Als er wel één soort binnen de Nederlandse flora "lentegevoel" oproept is dat het gewoon sneeuwklokje wel. Gewoon, omdat er ook nog een aantal andere sneeuwklokjessoorten zijn. Door haar zeer vroege bloei en uiterlijke schoonheid leent dit bolgewasje zich uitstekend voor het opsieren van openbaar- en privégroen. Uit eigen ervaring weet ik dat ook de bloei van sneeuwklokjes de laatste decennia maar voren opschuift. Het is al lang geen uitzondering meer als we met kerst, uiteraard afhankelijk van de weersgesteldheid bloeiende sneeuwklokjes aantreffen.

Kenmerken:

Uit de bolletjes komen blauwberijpte bladeren die maximaal 7 mm. breed zijn en bloeistengels met slechts één hangende klokvormige bloem per bloeistengel te voorschijn. De maximale hoogte is 20 cm.

Opvallend zijn de halvemaanvormige groene

vlekken op de helder witte bloemdekklappen. De bloemen sluiten zich 's nachts en bij regen. Volgens de flora is de hoofdbloei in februari en maart.

Milieu en standplaats:

Sneeuwklokjes zijn echte stinzenplanten. Stinzenplanten komen, buiten hun natuurlijk areaal op allerlei door de mens gecreëerde standplaatsen voor. Nederlandse voorbeelden van typische stinzenmilieus zijn: buitenplaatsen, boerenerven, tuinen en natuurlijk de stinzen. Stins is de Friese benaming voor stenen huis waar na 1400 een verdedigbaar woonhuis mee aangeduid werd en waar de hele groep planten haar naam aan te danken heeft. De meer natuurlijke groeiplaatsen liggen echter een heel stuk zuidelijker, in centraal en zuid Europa, van Frankrijk tot in Wit-Rusland. De soort groeit op allerlei grondsoorten, mits luchtig,

vochthoudend en voedselrijk. Dit type milieu is later in het jaar te herkennen aan het voorkomen van Fluitenkruid, Zevenblad en Grote brandnetel.

Faunistische betekenis:

Onder gunstige weersomstandigheden vindt er bestuiving plaats door kleine wilde bijen. Zij zorgen voor kruisbestuiving, zijn de weersomstandigheden minder gunstig, dan bestuift het sneeuwklokje zichzelf. Heel vaak echter wordt er geen rijp zaad gevormd. In Nederland vormen sneeuwklokjes onder gunstige omstandigheden vaak kleine bolletjes die d.m.v. spitten en harken verspreid worden.

Wordt er wel zaad gevormd, dan is het sneeuwklokje voor de verspreiding hiervan op de medewerking van mieren aangewezen. Als de inmiddels verwelkte bloem op de grond ligt halen mieren de zaden uit de zaaddoosjes en gaan hiermee op pad. Dit doen ze omdat de zaden voorzien zijn van een olie-vetrijk knobbeltje. Dit "mierenvoedsel" wordt echter vaak onderweg al opgegeten met als resultaat dat de mier het zaad achterlaat en een nieuw gaat halen. Zo helpt de mier onbewust mee aan de zaadverspreiding van onze sneeuwklokjes.

Verspreiding in Nederland:

Het gewoon sneeuwklokje is een van de oudste stinzenplanten in Nederland. Al sinds de middeleeuwen worden sneeuwklokjes gekweekt als sier- en artsenijsplant. De bolletjes fungeerden vroeger als braakmiddel. Vanuit kloostertuinen zijn veel sneeuwklokjes verwilderd. Allerlei plaatsen waar de soort nu groeit zijn bijna steeds het gevolg van verwildering.

Sneeuwklokjes groeien veel aan de binnenduinrand, langs de Utrechtse Vecht, in Groningen en Friesland en in de achterhoek. In het stedelijk gebied zien we sneeuwklokjes vooral in de oude stadsparken die aan het eind van de vorige eeuw op de bolwerken zijn aangelegd en als tuinplant. In Zoetermeer komen sneeuwklokjes veel voor bij boerderijen of op plekken waar die vroeger gestaan hebben langs de oude veenweteringen.

Toepassing:

In het stedelijk groen worden sneeuwklokjes tegenwoordig nog maar weinig aangeplant. Toch liggen er, vooral in de meer natuurlijke sfeer mogelijkheden, mits de grond niet te zwaar, te nat of te arm is. In z'n algemeenheid zal dit binnen het stedelijk gebied "van nature" niet zo veel voorkomen. In Zoetermeer hebben we wel te maken met zware kleigrond maar die zou met behulp van zand en puin pleksgewijs luchtig gemaakt kunnen worden.

Ook in grasland dat niet het hele jaar als gazon beheerd wordt kunnen sneeuwklokjes goed gedijen.

Soms worden sneeuwklokjes door "natuurminnaars" wel eens uitgestoken, meegenomen en in de eigen tuin geplant. Blijkbaar is dit niet iets van deze tijd.

Thijsse schreef hier in 1906 al het volgende over: "overal waar ze groeien worden ze uitgegraven en meegenomen naar tuintjes en parken en daar komen ze ieder jaar in steeds toenemend aantal weer te voorschijn"

Beheer:

Hoe sneeuwklokjes het best beheerd kunnen worden hangt af van de plaats waar ze voorkomen. De meest gecultiveerde standplaatsen zijn te herkennen aan de "zwarte grond". De sneeuwklokjes zijn vaak in groepjes gerangschikt. De hovenier zal weinig problemen ondervinden bij het beheer van deze tuinmilieus.

Staan ze in hooiland of gazon dan mag de eerste maaibeurt niet voor de langste dag plaatsvinden. Het blad moet eerst afgestorven zijn. Daarna kan er in september voor de tweede keer gemaaid worden. Een probleem bij het "hooilandbeheer" is dat het maaisel moet worden afgevoerd wat er voor zorgt dat de bodem langzamerhand verschraalt. Sneeuwkllokjes daarentegen houden juist van een voedselrijke standplaats. Dit kan ondervangen worden door het gras na de langste dag als gazon te gaan beheren, dat wil zeggen dat het maaisel blijft liggen.

Als sneeuwkllokjes in bosranden of onder struiken staan zijn er geen speciale beheermaatregelen nodig. Wordt hier ook gemaaid, dan gelden bovengenoemde richtlijnen. Het vroeger gebruikelijke bladharken wordt door sommige deskundigen gezien als stimulerend voor stinzenplanten.

Wat wel steeds overduidelijk blijkt is dat de mens met al zijn bezigheden en het gewoon sneeuwkllokje al eeuwenlang met elkaar verbonden zijn.

GEZIEN IN ZOETERMEER

7 PADDESTOELEN EXCURSIE SEGHWART 4 NOV 2001

Maaïke Kentie en Peter van Wely, Foto Henk Brandt

Peter van Wely geeft uitleg

Op het startpunt bibliotheek Seghwaert aan het Meeuwenveld verzamelden zich 16 deelnemers. Al struinend door de bosjes van het Hulstpark namen we de volgende paddestoelen waar. We vonden geelbruine paddestoelen met een bruin umbo en schubbetjes op de hoed: vezelkopjes (*inocybe spec.*), onder andere op hout een jonge zadelzwam (*polyporus squamosus*) en een leuke soort, de draadsteelmycena (*mycena filopes*). Overall op stronken troffen we het geweizwammetje (*xylaria hypoxylon*) aan.

Dit zwammetje is eigenlijk altijd waar te nemen, ook al zijn er verder geen paddestoelen. Op stronken vonden we verder de rookzwam (*bjerkandera fumosa*) in een behoorlijk aantal en een naast familielid, de grijze gaatjeszwam (*bjerkandera adusta*). In het kleigebied van Zoetermeer is de rookzwam veel algemener dan de grijze gaatjeszwam. In de duingebieden en in de bossen van het oosten en zuiden van het land is juist de grijze gaatjeszwam veel algemener. Verder vonden we aan inktzwammen de kale inktzwam (*coprinus atramentarius*), die wel goed te eten is (maar *nóóit* met alcohol) en één exemplaar van de geschubde inktzwam (*coprinus comatus*) die ook heerlijk eetbaar is. Bij die laatste soort kun je gerust een pintje drinken.

Op dood hout vonden we onder andere de platte tonderzwam (*ganoderma lipsiense*) en het elfenbankje (*trametes versicolor*). Ook leuke houtzwammetjes waren de witte tandzwam (*schizopora paradoxa*) en het papierzwammetje (*meruliopsis corium*). Op de grond groeide onder andere de bleke franjehoed (*psathyrella candolleana*) en het

geelbruin plooirokje (*Coprinus leiocephalus*). Het plooirokje is een mooi voorbeeld van een naam die ontleend is aan de damesmode van vroeger. In de buurt van of op stronken en houtresten vonden we nog een groep glimmerinktzwammen (*Coprinus micaceus*), de bundelmycena (*Mycena arcangeliana*) en een hele groep zwerminktzwammen (*Coprinus disseminatus*). Deze paddestoelen kun je dus allemaal vinden in een klein parkje tussen de huizen met een hinkstapsprong tussen de hondestront door.

8 HET VLINDERSEIZOEN IN ZOETERMEER 2001

Peter van Wely

In onderstaande tabel geef ik een indruk van mijn waarnemingen. In de derde kolom moeten de aanduidingen 'slecht' tot 'zeer goed' gezien worden in relatie tot het normale voorkomen van de soort. In de vierde kolom is aangegeven om hoeveel exemplaren het dan gaat op een topdag op één plek en op één tijdstip. Voor mijn waarnemingen kies ik die plek en dat tijdstip op grond van ervaring.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2001	maximum dagtoetaal
atalanta	<i>Vanessa atalanta</i>	matig tot goed	17 ex. op 28 september
dagpauwoog	<i>Inachis io</i>	slecht tot matig	10 ex. op 22 juli
kleine vos	<i>Aglais urticae</i>	matig tot goed	98 ex. op 28 augustus
landkaartje	<i>Araschnia levana</i>	zeer goed	42 ex. op 1 augustus
gehakkelde aurelia	<i>Polygonia c-album</i>	goed tot zeer goed	19 ex. op 22 juli
distelvlinder	<i>Cynthia cardui</i>	slecht	3 ex. op 22 augustus
citroenvlinder	<i>Gonepteryx rhamni</i>	goed	20 ex. op 22 juli
groot koolwitje	<i>Pieris brassicae</i>	zeer goed	66 ex. op 22 juli
klein koolwitje	<i>Pieris rapae</i>	goed	86 ex. op 28 augustus
klein geaderd witje	<i>Pieris napi</i>	goed	26 ex. op 22 juli
oranje luzernevlinder	<i>Colias crocea</i>	niet waargenomen	
argusvlinder	<i>Lasiommata megera</i>	zeer goed	106 ex. op 22 augustus ^a
bruin zandoogje	<i>Maniola jurtina</i>	goed	400 ex. op 16 juli
bont zandoogje	<i>Pararge aegeria</i>	nieuwe soort	5 ex. op 28 juli ^a

^a Dit succes is te danken aan een verbeterd maaibeheer. In een jaar waarin op de Luzernedijk eind juli gemaaid werd vond ik er slechts 2 exemplaren. Ik heb de gemeente toen voorgesteld om in de derde week van juni en de eerste week van september te maaien. Na één jaar was de stand weer volledig hersteld.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2001	maximum dagto- taal
hooibeestje	Coenonympha pamphilius	bijna uitgestorven	1 wijfje op 27 juni ^b
icarusblauwtje	Polyommatus icarus	slecht ^c	20 ex. op 3 augustus ^d
bruin blauwtje	Aricia agestis	slecht	7 ex. op 22 augustus
boomblauwtje	Celastrina argiolus	slecht	2 ex. op 3 augustus
kleine vuurvliinder	Lycena phlaeas	slecht	1 ex. op 21 mei ^e
zwartsprietdikkopje	Thymelicus lineola	matig	15 ex. op 24 juli

Dat de blauwtjes het dit jaar zo slecht deden, komt waarschijnlijk doordat het Westerpark dit jaar in augustus te vroeg gemaaid is. Ik heb het bruin blauwtje en de argusvliinder dus elders geteld omdat het Westerpark toen al 'plat' lag.

9 HET LIBELLENEIZOEN IN ZOETERMEER 2001

Peter van Wely

Libellen zijn per soort vaak maar op enkele plaatsen te zien en dan altijd bij zonnig weer met weinig wind. In de polder ontbreken ze vrijwel altijd. In onderstaande lijst geef ik weer een indruk van mijn waarnemingen. In de derde kolom kan men bijna overal 'zoals gewoonlijk' toevoegen. In de vierde kolom is weer aangegeven om hoeveel exemplaren het dan gaat op een topdag op één plek en op één tijdstip. Voor mijn waarnemingen kies ik die plek en dat tijdstip op grond van ervaring. Ik heb meer succes wanneer ik een dag in één gebied blijf, dan wanneer ik veel plaatsen in sneltreinvaart achter elkaar bezoek.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2001	maximum dagto- taal
lantaarntje	Ischnura elegans	talrijk	60 ex. op 13 juni
watersnuffel	Enallagma cyathigerum	Natuurtuin	2 tandems op 6 juli

^a Deze soort komt in de wijde omgeving niet voor. De laatste keer dat ik in Zoetermeer één exemplaar heb aangetroffen was op 13 oktober 1978. Deze waarneming maakte toen zo grote indruk, dat ik de datum niet vergeten ben. Het merkwaardige was, dat deze waarneming plaats vond op vrijwel dezelfde plaats in het Noord AA gebied waar ik nu deze 5 exemplaren aantrof.

^b In 1983 was de soort nog zo talrijk, dat ik het niet eens de moeite waard vond om zijn aanwezigheid op te schrijven.

^c Dit gaat om het Westerpark, waar dit jaar weer op de verkeerde momenten gemaaid is.

^d Deze exemplaren werden aangetroffen op een berm met een afwijkend maaibeheer.

^e De kleine vuurvliinder is meestal zeldzaam, omdat een voor andere soorten goed maaibeheer juist voor de kleine vuurvliinder ongunstig is. Hij vliegt op andere tijden dan de andere soorten. Dit pleit voor gefaseerd maaien of het ongemaaid laten staan van stroken.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2001	maximum dagto- taal
variabele waterjuffer	Coenagrion pulchellum	Natuurtuin	5 tandems op 6 juli
azuurwaterjuffer	Coenagrion puella	Natuurtuin	1 ex. op 13 juni
vuurjuffer	Pyrrhosoma nymphula	Natuurtuin	1 mannetje in de natuurtuin op 20 mei ^a
kleine roodoogjuffer	Erythromma viridulum	één populatie in de Natuurtuin	6 mannetjes op 22 juli ^b
houtpantserjuffer	Lestes viridis	in tuinen en parken verspreid	3 ex. op 23 augustus
viervlek	Libellula quadrimaculata	in klein aantal	1 ex. op 14, 15 en 19 mei
platbuik	Libellula depressa	sporadisch	mannetje op 7 juni en 31 juli
gewone oeverlibel	Orthetrum cancellatum	talrijk	11 ex. op 13 juni
steenrode heidelibel	Sympetrum vulgatum	verspreid vrij gewoon	2 mannetjes op 28 juli 1 mannetje en 2 wijfjes op 28 september
bloedrode heidelibel	Sympetrum sanguineum	Gegraven plas Wielewaalproject	2 mannetjes op 28 juli ^c
bruinrode heidelibel	Sympetrum striolatum	verspreid vrij gewoon	2 mannetjes op 28 september
paardenbijter	Aeshna mixta	talrijk	120 ex. op 1 augustus
venglagenmaker	Aeshna juncea	Prielengebied	1 mannetje op 2 augustus ^d
blauwe glazenmaker	Aeshna cyanea	vrij gewoon	2 ex. op 2 augustus
bruine glazenmaker	Aeshna grandis	Prielengebied	1 ex. op 2 augustus ^e
glassnijder	Brachytron pratense	nu in het Westerpark	1 ex op 12 mei ^f
grote keizerlibel	Anax imperator	neemt toe	3 mannetjes in het Westerpark op 22 juli ^a

^a Nooit eerder gezien, nu voor het eerst gezien in de natuurtuin. Deze soort is vooral talrijk aan de vennetjes op de zandgronden van Brabant.

^b Deze soort is pas de laatste 5 jaar in Zoetermeer (een populatie in de natuurtuin) te zien, waarschijnlijk door de opwarming van het klimaat.

^c Na jaren afwezigheid weer terug in de Noord AA.

^d Uiterst zeldzaam, mijn eerste waarneming in Zoetermeer, waarschijnlijk een trekker of zwerver. Het is een soort van de hoogvenen.

^e Zeldzaam, jaren niet gezien.

^f Zeldzaam, jaren niet gezien.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2001	maximum dagto- taal
vroege glazenma- ker	Aeshna isosceles	niet waargeno- men	
groene glazenma- ker	Aeshna viridis	niet waargeno- men	
smaragdlibel	Cordulia aenea	niet waargeno- men	
grote roodoogjuf- fer	Erythromma najas	niet waargeno- men	
gewone pantser- juffer ^b	Lestes sponsa	niet waargeno- men	
bruine korenbout	Libellula fulva	niet waargeno- men	
zwarte heidelibel	Sympetrum danae	niet waargeno- men	
geelvlekheidelibel	Sympetrum flaveolum	niet waargeno- men	

Het jaar 1995 was een goed jaar. Van de nu niet waargenomen soorten zag ik toen aeshna isosceles, verschillende exemplaren van cordulia aenea en aan de Dobbe voor de eerste en tot nu laatste keer libellula fulva. De grote roodoogjuffer zag ik voor het laatst in 1981, gewone pantserjuffer in 1983, de groene glazenmaker in 1974. Deze laatste soort stierf in Zoetermeer uit met het verdwijnen van de krabbescheer in de Noord Aa. De zwarte heidelibel zie ik soms als trekker en dan weer een aantal jaren niet. Het laatste invasie-achtige jaar voor de geelvlekheidelibel was 1999.

10 BIJZONDERE VOGELWAARNEMINGEN IN HET AFGELOPEN SEIZOEN

Peter van Wely

kwak
http://www.geocities.com/ivn_vogels

zwartkopmeeuw

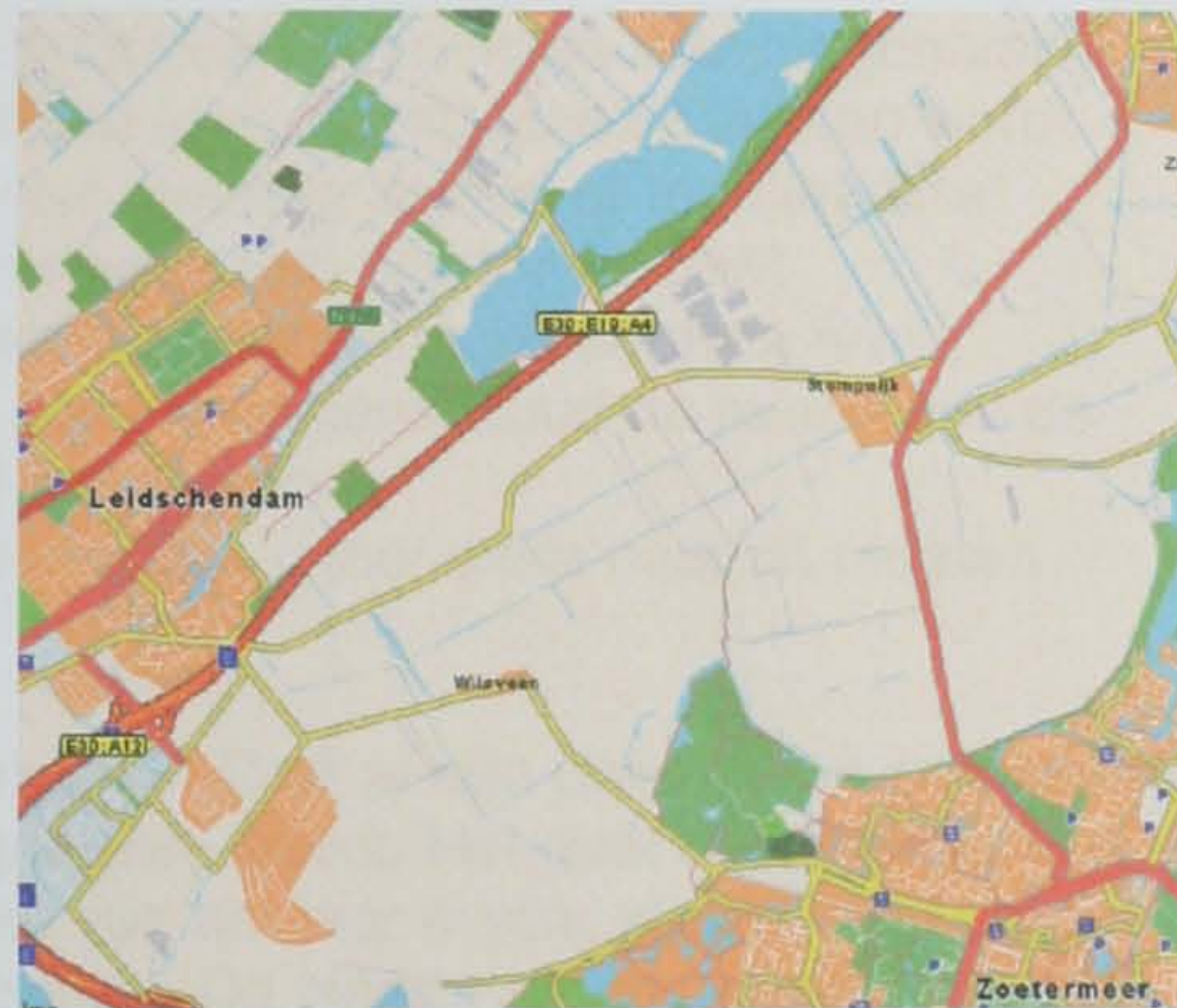
In de nacht van 1 op 2 juli hoorde ik een luid roepende kwak (nyctorax-nyctorax) over mijn huis vliegen. Hij vloog vrij laag en verdween in noordelijke richting. Dat is een bijzondere waarneming. Vroeger broedde de kwak alleen in de Biesbosch en de Peel. In sommige van de afgelopen jaren zijn in Nederland geen broedgevallen meer waargenomen. Op 8 juli zag ik voor het eerst in Zoetermeer aan het AA-strand een zwartkopmeeuw (larus melanocephalus). Dat is ongetwijfeld te danken aan de toeneming in het Deltagebied, waar hij nu in honderden paren broedt.

^a Deze soort is pas de laatste jaren present, niet alleen in het Westerpark, maar ook in de Noord Aa en het Vernèdepark.

^b Zat in de 80er jaren in de Natuurtuin.

Op 28 juli zag ik in het Prielengebied een buizend en een sperwer hun jongen voeren. Tien jaar geleden was zo'n waarneming ondenkbaar. Zulke vogels zijn nu als broedvogel ingeburgerd. Ze broeden elk jaar, al gaat het dan om één á drie broedparen. Het gaat dus goed met de roofvogelstand!

Op 25 november fietste ik met een vriendin naar de Starrevaartse Plassen. We zagen onderweg in de verte al duizenden kieviten opvliegen. Toen we bij de plassen aankwamen hoorden we dat een slechtvalk de oorzaak van de opschudding was. De kieviten waren weer geland en we moesten wachten tot er weer paniek uitbrak. Dat gebeurde een kwartier later. Toen ontdekte ik de slechtvalk achter in het gebied. Eerder had ik bij de Starrevaart al een smelleken gezien. Het is een klein valkje. Op 28 november was er bij de Starrevaart een havik aan het jagen. Later kwam daar nog een slechtvalk bij. Het was een prachtig schouwspel om de opgejaagde kieviten en goudplevieren in grote groepen heen en weer, op en neer te zien zwenken. Op 6 december was dat ook het geval, maar ik kon toen na lange tijd alleen een slechtvalk ontdekken. Het is toch bijzonder om vlak naast de drukste rijksweg duizenden vogels te zien vliegen.

De nationale stratengids van Nederland met officiële kaarten van de Topografische Dienst Emmen (CDRom CityDisc Den Haag)

Als je over de Kniplaan de A4 oversteekt kun je na de brug linksaf het fietspad parallel aan de rijksweg volgen. Daar is aan de rechterkant een waarnemingshut. Het is daar soms heel gezellig vol mensen met telescopen. Op dit kaartje rechtboven is nog het vroegere vogelgebied Vlietland afgebeeld. Dit is nu opgeofferd aan de zandwinning en de recreatie en daarvoor is de Starrevaartse polder (linksonder) als compensatie onder water gezet. Dat is na zoveel jaren alleszins de moeite waard.

BUITEN DE VERENIGING

11 DE LANDELIJKE VARIADAG VOOR FLORISTEN TE LEIDEN OP ZATERDAG 15 DECEMBER

Johan Vos

Contactdag voor floristen zou een betere naam zijn, bedacht ik op weg naar Leiden. Eens per jaar, als de planten zelf in winterrust zijn, worden de ervaringen van het afgelopen floristisch jaar weer uitvoerig becommentarieerd. Daartoe komen floristen uit alle hoeken van het land naar Leiden, de bakermat van de Nederlandse floristiek, de plaats waar het "voorheen Rijksherbarium" gevestigd is. Traditiegetrouw kunnen ook nu weer alle, het afgelopen jaar nieuw uitgekomen boeken op het vakgebied ter plekke bekeken en aangeschaft

worden. Ik neem me ieder jaar weer voor dat niet te doen maar toch kwam ik, ook nu weer, met boeken thuis.

Een indruk van de gemiddeld interessante bijdragen volgt hieronder.

Ruud van der Meyden presenteerde de bijzonderheden van 2001. Hoewel het floristisch jaar door de MKZ-cisis pas laat op gang was gekomen konden er toch weer heel wat spectaculaire vondsten gemeld worden.

Het ging om nieuwe soorten voor de Nederlandse flora, soorten die na een lange tijd van afwezigheid terug zijn op Nederlandse bodem en om nieuwe vestigingen van zeer zeldzame soorten. Hoewel er in Nederland toch redelijk goed gekeken wordt door een relatief grote groep mensen met veel ervaring komen er toch jaarlijks soorten tevoorschijn die soms jarenlang over het hoofd worden gezien!

Over het geheel genomen gaat het goed met warmteminnende soorten. Veel nieuwkomers zijn van zuidelijke oorsprong, toch is volgens Ruud de relatie met de klimaatsverandering (nog) niet overtuigend aangetoond.

Soorten waar we mijns inziens in Zoetermeer volgend jaar extra naar uit moeten kijken zijn:

1. **Zwart peperboompje** (*Daphne laureola*) dat in Delft al een paar jaar in een aantal extensief beheerde plantsoenvakken gesignaleerd wordt. Het gaat om struikjes met gele bloemen die in de oksels van de bladen van het jaar ervoor staan, in de winter hun blad vasthouden en zwarte vruchten dragen. De bladen zijn minstens drie keer zo lang als breed. De vruchten worden door vogels verspreid.
2. **Zwartsteel** (*Asplenium adiantum-nigrum*) is een varensoort die bijna uitgestorven was maar de laatste tijd met name in de steden in het westen van ons land als muurplant aan een spectaculaire opmars begonnen is. Dit gaat zo snel dat de zwartsteel binnenkort z'n rode lijststatus verliest.
3. **Klimopbremraap** (*Orobancha hederaceae*) is een halfparasiet die de laatste tijd steeds vaker in het stedelijk gebied kan worden aangetroffen maar waarvan de spontaniteit tot nu toe in twijfel werd getrokken. Klimopbremraap maakt gebruik van de klimop, die in steden vaak op grote schaal wordt aangeplant, zo ook in Zoetermeer. Ik proefde een begin van acceptatie t.a.v. de wilde status van deze soort.
4. **Hemelboom** (*Ailanthus altissima*) is een boom die van oorsprong afkomstig is uit China en ook in Nederlandse steden veel wordt aangeplant. Van Duitse steden is al heel lang bekend dat hemelbomen in de stad heel gemakkelijk verwilderen. Sinds kort wordt door Remco Andeweg ook in Rotterdam zaadvorming bij hemelbomen gesignaleerd met als gevolg spontane verspreiding. Ook in Zoetermeer staan hemelbomen dus extra oplettendheid is geboden.

Grote waternavel

5. **Grote waternavel** (*Hydrocotyle ranunculoides*) is een nieuwe soort die in zeer korte tijd het Nederlandse oppervlaktewater veroverd. Twee jaar geleden viel ook Zoetermeer voor deze allochtoon. Ook dit jaar vond ik de soort aan de rand van Meerzicht. Kwartaalbericht nr. 27, blz. 6 en 7 gaat in op de ecologische achtergronden van deze interessante nieuwkomer. Wat nieuw is, is dat dit jaar op grote schaal bloei en vruchtzetting werd geconstateerd wat het bestrijden een stuk lastiger maakt.

6. **Behaard breukkruid** (*Herniaria hirsuta*) is een soort die jaren geleden voor het eerst door Arie Koster

langs het nationale spoornet werd ontdekt. Het is een tweelingbroertje of -zusje van het kaal breukkruid (*Herniaria glabra*) dat enkele jaren geleden in Rokkeveen werd gevonden. (Zie kwartaalbericht nr 22, blz. 5 en 6) Ruud meldde veel nieuwe waarnemingen van deze soort in het stedelijk gebied, op de meest stenige groeiplaatsen.

7 **Gewoon langbaardgras** (*Vulpia myuros*) is zo'n gras dat korte tijd van het jaar op of tussen allerlei verharding erg algemeen is geworden. Ook in Zoetermeer komt gewoon langbaardgras tegenwoordig in bijna alle KM-hokken voor. Maar ook twee andere langbaardgrassoorten zijn aan een succesvolle opmars begonnen. Dit zijn: dicht langbaardgras en gewimperd of duinlangbaardgras. Het is dus zaak volgend jaar eens wat extra aandacht te besteden aan afwijkende langbaardgrassen.

De tweede spreker was Lodewijk van Duuren die in ging op de resultaten van de natuurmeetnetten en op het nieuwe "natuurcompendium", uitgegeven door het CBS. Het doel van al die meetnetten is om objectief te kunnen vaststellen hoe het met onze natuur gaat en of het (inter)nationaal en/of lokaal natuurbeleid vruchten begint af te werpen. Wat de flora betreft kennen we sinds een aantal jaar het Landelijk Meetnet Flora-Aandachtsoorten (LMF-A). Verdeeld over de meeste fysisch-geografische regio's liggen er nu ruim 10.000 pq's (permanente quadranten) die regelmatig bezocht worden.

Het stedelijk gebied kent z'n eigen graadmeters. Voorlopig zijn hiervoor geselecteerd: vogels in stad en buitengebied, huismus en pimpelmees, bruin zandoogje, libellen en oevertype en muurhagedis.

Of dit nu de meest voor de hand liggende organismen zijn die het ecosysteem stad karakteriseren is voor mij de vraag. Voor mensen die zelf in het natuurcompendium willen kijken kunnen dat doen op www.cbs.nl/natuurcompendium of www.rivm.nl/natuurcompendium. Volgend jaar ook beschikbaar in boekvorm.

De derde spreker, dhr. Eckhard Garve kwam uit Nedersachsen en deed in het Duits verslag van hoe onze collega-floristen van over de grens het karteren in deze deelstaat aanpakken. 200-300 vrijwilligers zijn daarbij jaarlijks actief.

Dit heeft al een atlas opgeleverd die de periode 1982-1992 omvat. Dit alles heeft ook geleid tot bescherming van b.v. akkerplanten. De boeren krijgen financiële compensatie voor het laten staan van randstroken van 6-10 m.

De volgende sprekers deden verslag van de natuurontwikkeling op het eiland Griend. Griend is vooral bekend om z'n kolonies grote en noordse sterns. Van de plantengroei is veel minder bekend. Het eiland telt slechts 6 KM2 waar totaal 166

soorten geteld zijn. Vooral het proces van de in tijd en ruimte verschuivende vegetatiepatronen werd boeiend verbeeld.

En dan het meetnet zoete rijkswateren. Onderscheiden worden 5 watersystemen waar 400 KM2 zijn geselecteerd. De KM2's liggen buitendijks en worden een keer per 4 jaar bezocht. De eerste ronde vond plaats in de periode 1996-1999 en de tweede in de periode 2000-2003. Gemiddeld is het aantal soorten toegenomen maar de floristische kwaliteit toont maar weinig verschil.

Daarna "behandelde" Joop van Raam in recordtijd het kranswierenrijk. In Nederland kennen we 4 kranswiergeslachten en 27 soorten. Kranswieren groeien vaak in dichte vegetaties, zijn soms begroeid met epiphyten en worden vaak "begraasd". Ook staan ze bekend als belangrijke voedselbron voor watervogels, met name krooneenden. Als een waterpartij net gegraven is of schoongemaakt treden ze vaak explosief op, we kennen dit verschijnsel ook goed van Zoetermeer.

Ook bij kranswiersoorten treden er de laatste tijd opmerkelijke verschuivingen op. Zo wordt het vertakt boomglanswier steeds algemener (was vroeger zeldzaam) en het groot boomglanswier steeds zeldzamer (was vroeger algemeen). Van het doorschijnend glanswier is na 2000 een grote toename geconstateerd. Voor wie meer van kranswieren wil weten zijn de volgende websites misschien interessant: charaboek@hotmail.com of www.kranswieren.nl

En tot slot deed Arnout-Jan Rossenaar van FLORON verslag van hoe het er met de bescherming van de Nederlandse flora voor staat.

Totaal kent de Nederlandse flora 1450 soorten waarvan er 500 op de rode lijst staan en 50 verdwenen zijn.

Europa kent de EU-habitatrichtlijn en Nederland de Flora en Faunawet die dit jaar van kracht wordt. Op het ogenblik worden 199 soorten acuut bedreigd. Aan het Natuurbeleidsplan van 1990 hebben we de EHS (ecologische hoofdstructuur) te danken en alleen voor noodsituaties kennen we een zogenaamd soortenbeleid. Bekend is inmiddels dat 150 bedreigde soorten onvolledig door de EHS beschermd worden. Voor deze soorten zijn dus aanvullende beschermingsplannen, liefst op biotoop- of gebiedsniveau noodzakelijk. Zo kennen we al een beschermingsplan voor muurplanten (1988) en voor akkerplanten (2000). Er komt zo'n plan voor moerasplanten (2001?) en voor beeksystemen.

Verder werken de provincies aan provinciale aandachtsoorten.

Al met al was het weer een floristisch waardige afsluiting van 2001.

Met alle nieuw opgedane kennis is het een hele opgave nog minstens 4 maanden op het komend voorjaar te moeten wachten.

12 PLATFORM GROEN

Bob de Lange

PLATFORM **GROEN** Platform Groen is een samenwerkingsverband van Vogelwerkgroep Zoetermeer, Stichting Bomen Over Leven, NatuurGroep Zoetermeer (voorheen KNNV) en de Zoetermeerse afdelingen van AVN, IVN, WNF en Vereniging Milieudefensie. Voorzitter Bob de Lange Turfberg 28 2716 LV Zoetermeer telfax 079 3200566 e-mail <bobdelange@freeler.nl>

Na lange tijd toch weer een bericht. Doel van deze berichten is onze zeven leden nog even een kort overzicht te geven van waar we als Platform Groen mee bezig

zijn. Sommige leden publiceren deze berichten geheel in hun blad, anderen gebruiken het bericht als geheugensteuntje bij de rapportage in hun bestuur. Verder versturen we de berichten naar enkele vaste relaties die interesse tonen voor ons reilen en zeilen.

Faunanota aanvaard. Onze gemeenteraad heeft de faunanota aanvaard. Platform Groen heeft een belangrijke bijdrage geleverd tot de nota, door deze meteen op de basis van de nieuwe Flora- en Faunawet te brengen, die in tekst is aanvaard, maar als wet nog niet van kracht is zolang enkele bijlagen nog niet gereed zijn. Bij de behandeling werden we verbaasd door de uitspraak van een raadslid dat de boeren nogal wat schade van roeken ondervinden. Sedert mensen heugenis heeft geen van de vogelaars in Zoetermeer een roek gezien.

Inrichting Benthuizer- en Noordhovensse plas. Het is toch nog een groot stuk werk geworden: de graafwerken, het beschoeien en het storten van steen. Het dijkje waar vele vogelaars goede herinneringen aan hebben is vrijwel weg en de NH plas is op peil (van de Zoetermeerse plas). De dodaarsjes zijn weer terug in de BH plas, maar daar moet het peil nog flink omhoog. Bij ieder bezoek word je weer geschokt door het flatgebouw dat midden in de plas is geplant en de wijde omtrek ontsiert.

Skibaan. Over ontsieren gesproken: de nieuwe skibaan is nu in volle glorie tot in de verre omtrek te zien. In bericht 13 kunt u terugvinden wat we bij de rechter hebben voorgelegd om deze ramp te voorkomen of te verzachten.

Bouw Kwadrant. Meer succes hebben we gehad bij de bouw van het Kwadrant. De gemeente had dit nieuwe verkeersplein aan de oostzijde van de stad met veel computervertoon bij de Commissie Stadswerken gepresenteerd. Het was zo een prachtig project dat niemand tegen kon zijn. Korte tijd later werd kapvergunning verleend voor 61 lindes en bijna 9000 m² bosplantsoen (achter McDonald). Samen met ons lid Stichting Bomen over Leven hebben we een bezwaarschrift ingediend en dat is toegelaten. De gemeente had duidelijk moeten maken welke afweging heeft plaats gevonden tussen de belangen van het verkeer en de belangen van het groen. De lindes zijn intussen in een grootse operatie verplaatst naar de Oostweg, waar zij goed lijken aan te slaan. Het 'bosplantsoen', leuk verwilderd land, waarvan de natuurwaarden nooit goed zijn bekeken, is verloren. Wij bepleiten bij de bouw van de infrastructuur van Oosterheem betere ecologische verbindingen als compensatie.

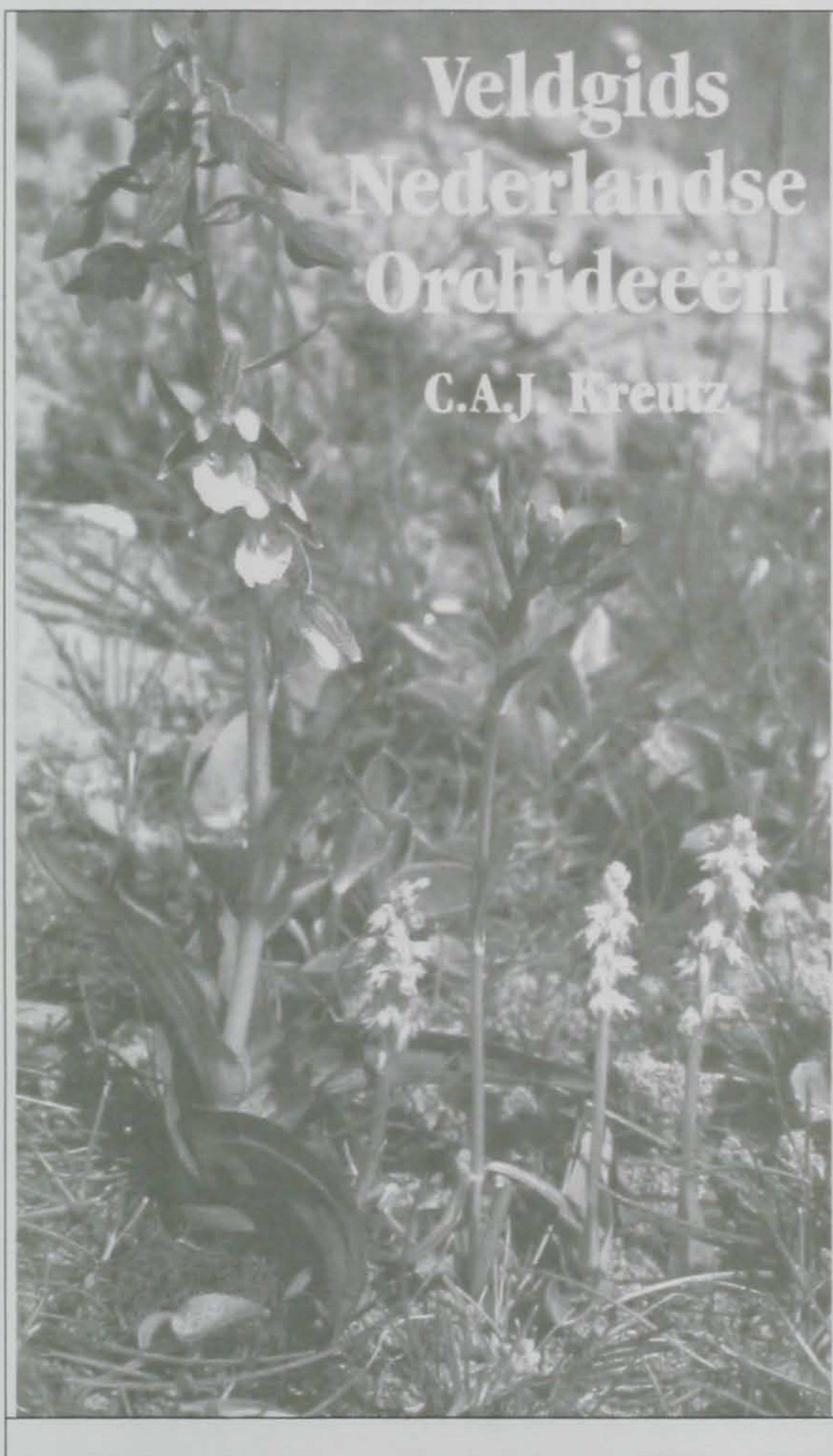
Gebruiksvisie stadsparken. September 1998 heeft Platform Groen een gebruiksvisie Buytenpark opgesteld naar aanleiding van verontrustende berichten over plannen met dit park. Deze gebruiksvisie is voor de Gemeente aanleiding geweest voor alle grote parken een gebruiksmemorandum op te stellen. In de Adviesraad hebben we zorg geuit o.a. over het feit dat de vier stergebieden uit het Stadsnatuurplan niet meer worden genoemd. Ook de belangstelling van de Gemeente naar de geschiktheid van de parken voor het houden van evenementen, zullen we met zorg blijven bewaken.

Verkiezingen 2001. Niet omdat we enige politieke binding of voorkeur hebben, maar omdat we vinden dat wij ons met politiek moeten bemoeien zolang de politiek zich met 'ons' groen bemoeit, werpen we ons voor de derde maal in de verkiezingsstrijd. We hebben aan de leiders van alle fracties in de Zoetermeerse Raad een brief gestuurd met aanbevelingen voor hun verkiezingsprogramma. Wij zullen, als voorheen, alle programma's onderzoeken op hun 'groene gehalte' en onze conclusies in de publiciteit brengen.

Huug Smits overleden. Op 8 september hebben we Huug Smits begraven. Als gepensioneerd planoloog van het Zuid-Hollands Landschap heeft Huug ons regelmatig vakkundig geholpen, zoals bij het kritisch bekijken van bestemmingsplannen.

13 VELDGIDS NEDERLANDSE ORCHIDEEËN VAN C.A.J. KREUTZ

Johan Vos

Orchideeën behoren tot de zeldzaamste, interessantste en mooiste planten, aldus de inleiding van deze nieuwe gids. Velen zullen dat met de auteur eens zijn.

Wereldwijd wordt het aantal soorten op 25000 geschat met 400 vertegenwoordigers in Europa en 40 in Nederland. Wetenschappers gaan er van uit dat de orchideeën evolutionistisch gezien tot een jonge familie behoren en nog volop in ontwikkeling zijn. Dat verklaart de vele taxonomische opvattingen die er alleen al in Nederland bestaan over de verschillende soorten binnen het geslacht *Dactylorhiza*. Deze nieuwe veldgids wijkt op dat punt ook af van de (rode) Heukels flora. Overigens hebben we aan orchideeënboeken in Nederland geen gebrek. In 1977 gaf de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten "Wilde orchideeën van Europa" in twee delen uit met tekst en tekeningen van J. Landwehr en twee jaar geleden kwam het 512 pagina's tellende omvangrijke standaardwerk "De orchideeën van Nederland" uit. Nou niet direct boeken om mee het veld

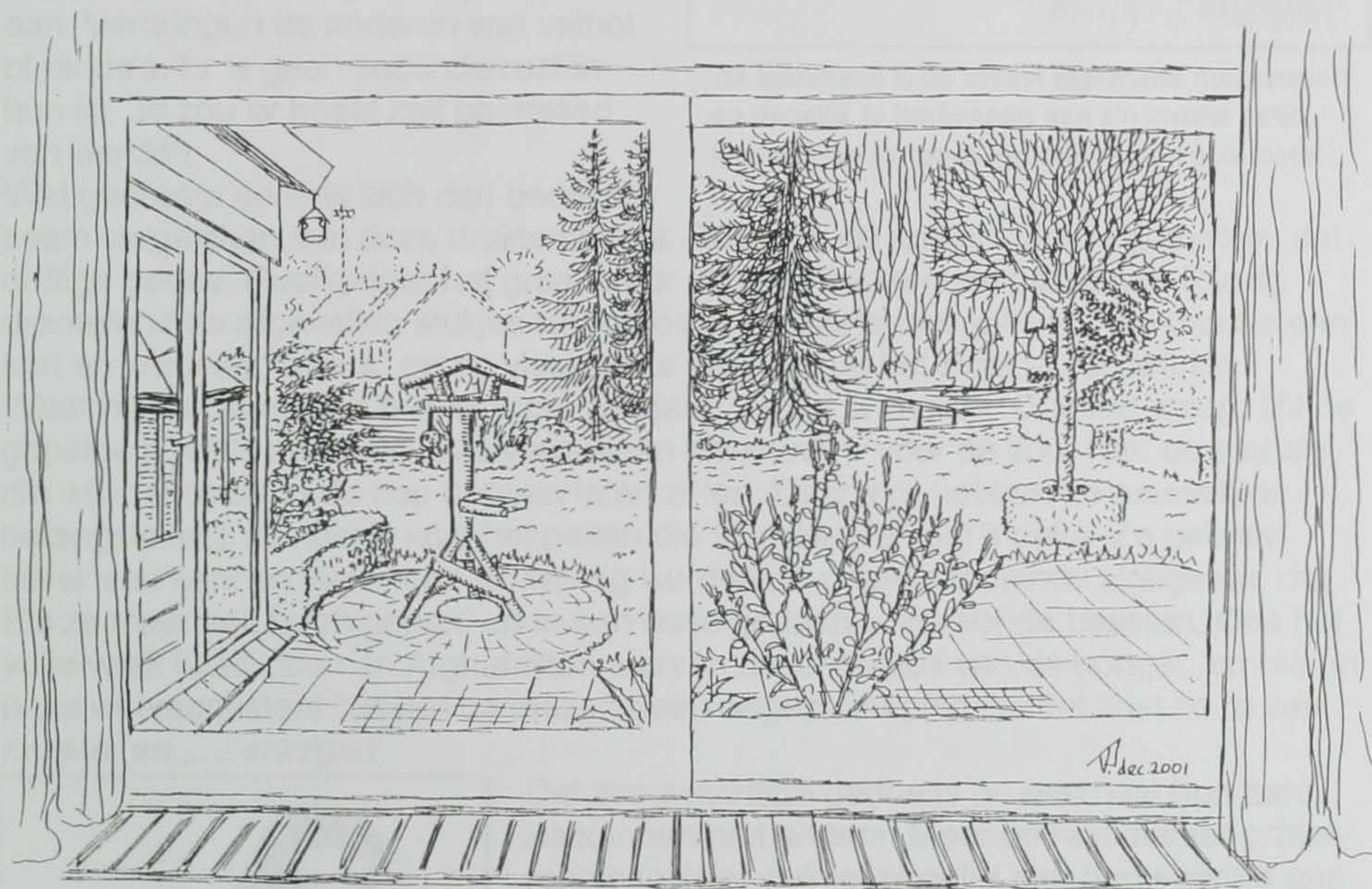
in te nemen! Dat kan niet gezegd worden van deze veldgids die z'n naam echt eer aan doet en bij wijze van spreken zo in de binnenzak mee kan, het veld in. De gids bevat 120 pagina's vol interessante informatie, een sleutel en van iedere soort twee prachtige foto's, waaronder een macro-opname met de karakteristieke kenmerken in beeld gebracht. Het enige nadeel van deze opzet is misschien dat de klein gedrukte tekst voor vijftigers zoals ik niet altijd even goed leesbaar is. Verder een absolute aanrader voor een zeer schappelijke prijs. (F 24.50) Te bestellen per E-mail: c.kreutz@hccnet.nl of website www.kreutz.info

BERICHTEN UIT HET NOORDEN

14 DE GROETEN UIT DRENTHE. WAT ZIJN MEZEN EEN DRUKTEMAKERS!

Ben Prins

Eigenlijk voelen wij ons een beetje verraders. Gedreven door puur egoïstische motieven hals over kop weggevlucht uit het benauwend drukke westen.... en daarmee de NatuurGroep Zoetermeer juist in een moeilijke periode in de steek latend! Toch moeten wij eerlijk zeggen, dat wij nog geen moment spijt van de verhuizing hebben. Het is heerlijk om van af de bank door de kamerhoge ruiten zo de ruime tuin in te kunnen kijken. En alhoewel het nu, met de winter voor de deur, een stille tijd zou moeten zijn, is er altijd wel wat te beleven. Het wemelt er bijvoorbeeld van de mezen.

De tuin gezien vanuit de kamer

Om die mezen vlak voor je ramen te kunnen krijgen, moet je de natuur wel een handje helpen. Maar daarmee heeft de commercie al lang rekening gehouden. In elke supermarkt, dierenwinkel, en tuincentrum liggen ze voor een gepeperd prijsje op je te wachten: de vogelzaden in allerlei soorten, de vetbollen in allerlei maten, de ongepelde en gepelde pinda's in allerlei samenstellingen: zakken met pinda's, netjes met pinda's, gazen navulhouders met pinda's, slingers met pinda's, cocosnoten met vet en, jazeke: ook met pinda's. Je hebt er alleen maar geld, en vooral geen moeite, voor nodig om je gevleugelde vriendjes de winter door te helpen. Dus kopen maar, en hang maar op. Succes verzekerd!

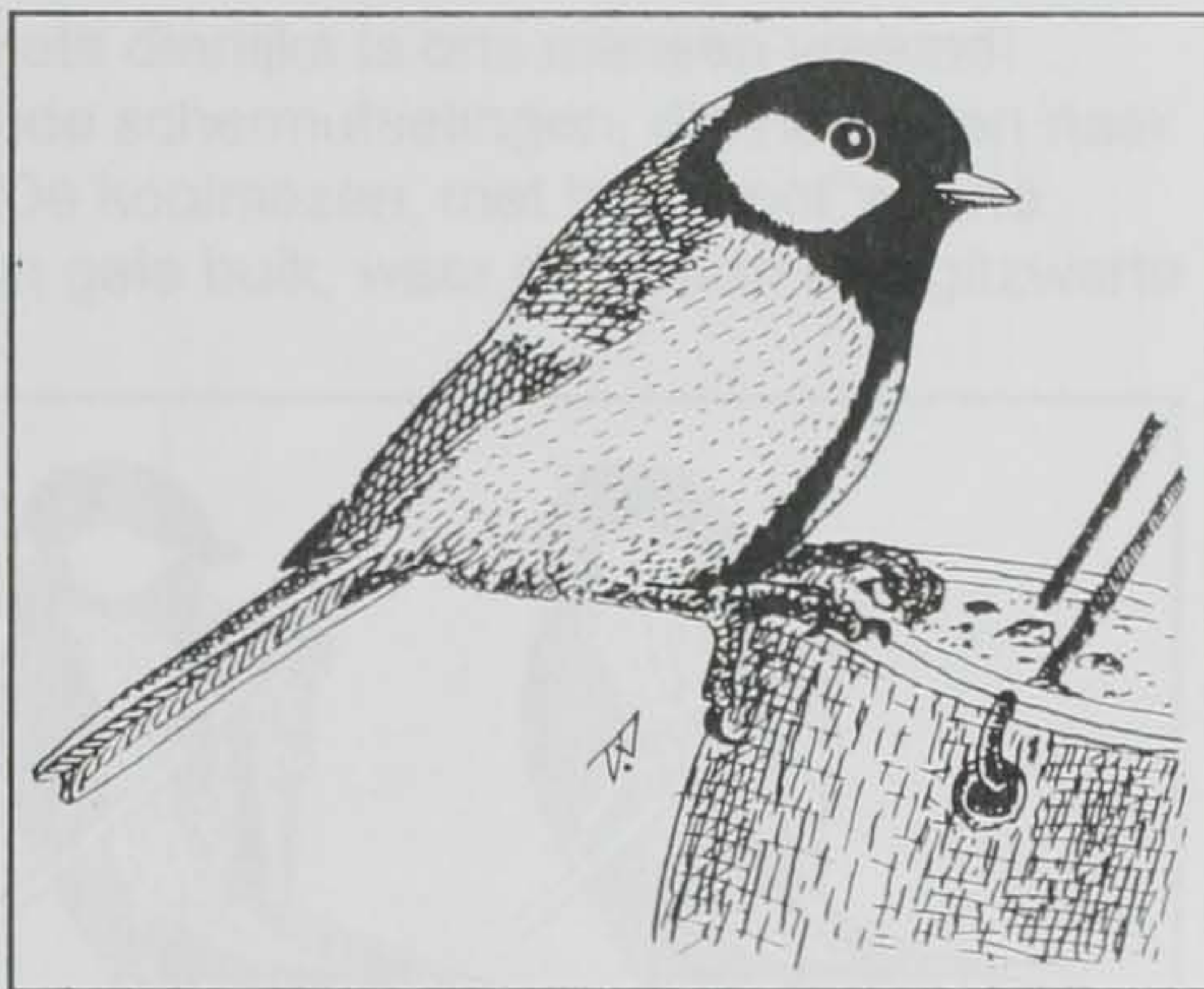
Dat hebben we dan ook gedaan. Dozen vol van dat wintervogelvoer aangesleept en overal in de tuin opgehangen met een stille hoop, dat we binnen een paar dagen er de eerste vogels van zouden zien snoepen.

Een paar dagen? Alsof ze uitgehongerd waren! Binnen een paar uur kondigden zich al de eerste mezen aan, en zo lang er gepelde pinda's voorhanden zijn, zit de tuin van 's-morgens vroeg tot 's-middags laat vol met tientallen van deze bewegelijke diertjes. Zo lang het maar licht is, zwermen ze om de pinda's heen. Ze kunnen er niet van af blijven! Waar halen ze al die energie vandaan! Ze blijven af en aan vliegen. Zitten geen moment stil. Jagen achter elkaar aan. Verdringen de anderen van vetbol of pinda's. Er is geen seconde rust in hun lijf. Je zou er haast zelf gestressed van worden.

Wat gedraagt de vink zich dan bedachtzaam vergeleken met deze druktemakers. Rustig in de takken zitten kijken naar dat driftige gedoe. Rustig naar het gras onder de vogellekkernijen fladderen. Rustig drentelend de afgevalen stukjes tussen de grassprietten wegpikken, om dan na een kort en krachtig "tsjienk" op de vleugels te gaan en uit het zicht te verdwijnen. Waar halen die mezen hun energie vandaan, vroeg ik zo juist. Domme vraag. Uit de gepelde pinda's natuurlijk! Die verdwijnen als sneeuw voor de zon. Niet de pinda's, die wij met opzet in de dop hebben laten zitten. Daarvoor hebben ze nauwelijks belangstelling. Kennelijk kost het pellen die lui lakken te veel moeite. Ze hebben liever een kant en klare hap! Zó weinig werden de ongepelde pinda's gegeten, dat Els ze maar zelf heeft gepeld en in een netje gedaan... Verwende beesten. Ons het vuile werk laten doen. In Afghanistan sterven de kindertjes van de honger, en hier in onze welvaartsstaat blijven de mezen geen ongepelde pinda's: dat kost ze te veel moeite, en energie!

een koolmees dreigt met uitgespreide vleugels en staart om groter te lijken en daardoor meer indruk te maken op z'n tegenstander

de koolmees is de meest algemene mezensoort en dadelijk te herkennen aan z'n zwarte petje, keelvlak en stropdas, groene rug en gele borst

Dat zenuwachtige gedoe is nu eenmaal hun aard. Ze kunnen niet anders. Maar op hun manier proberen ze toch zo zuinig mogelijk met hun energie om te gaan. Waarom zou je dan als mees flink wat moeite doen om eerst de dop weg te hakken vóór je bij de fel begeerde pinda kan komen, als je ergens anders er zo maar bij kan. Dus is het volkomen begrijpelijk, dat je eerst probeert bij de gepelde pinda's te komen, ondanks de hevige concurrentie met soortgenoten en hun neven. Pas als je als maatschappelijk zwakkere (ook bij de mezen zijn dat de vrouwen en de nog jonge dieren) geen kans ziet om tussen al die agressieve macho's door bij de lekkere, gepelde pinda's te komen, wijk je uit naar de pinda's in de dop. En ook dan is de kans groot dat, nadat je de schil een flink stuk hebt weggehakt en je bijna bij de noot kan, er een dominante brutoot komt opdagen, die je wegjaagt en met de buit er van door gaat. Alle moeite voor niets.... Net als binnenonze samenleving is het weer de

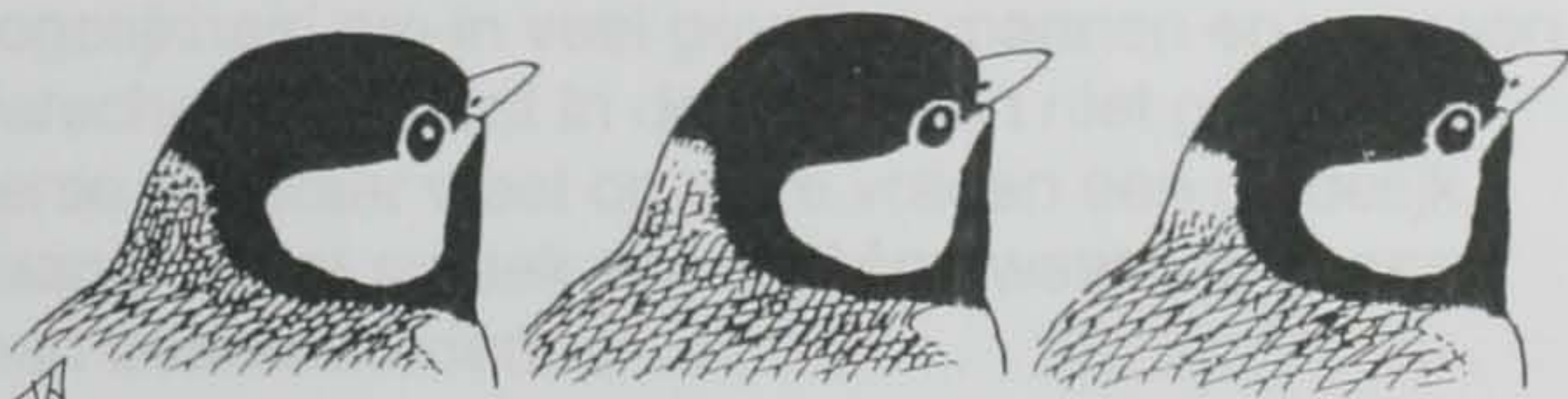
zwakke, die onder de sterke moet lijden. Niets dierlijks is ons mensen vreemd! Toch zijn het juist deze, al maar voortdurende schermutselingen, die het kijken naar dat drukke gedoe zo aantrekkelijk maken. De koolmezen, met hun "kool"zwarte kapje, hun witte wangen, hun groene rug en gele buik, waar doorheen een gitzwarte

streep van keel tot staart loopt, de "stropdas", zijn verreweg het meest algemeen. Het is een komen en gaan van deze beesten. Duidelijk zijn de dominante mannen te herkennen aan hun brede borststreep. En aan het feit, dat andere mezen snel voor ze uitwijken, wanneer zo'n man een plaats aan het netje pinda's voor zich opeist. Niet snel genoeg opzij, dan krijg je even een korte, felle aanval met het scherpe snaveltje, en de baas heeft de pinda's voor zich alleen. Helpt zo'n aanval niet meteen, dan spreid je de vleugels en staartveren breed uit, en laat je de ander eens goed zien, hoe groot, sterk en belangrijk je bent. En helpt zelfs dat niet, dan vlieg je zonder pardon met bruut geweld de ander van het netje af... Zelfs rond de kerst komen de woorden verdraagzaamheid en liefde niet in hun woordenboek voor. Ikke, ikke, ikke, en de rest kan stikke.... Komt u dit (wan)gedrag ook niet erg bekend voor uit uw eigen, menselijke omgeving? Alweer, niets dierlijks is ons mensen vreemd...

Koolmezen hebben een gitzwart petje en keel, die met elkaar verbonden zijn door een zwarte halsband. Met elkaar omspannen deze zwarte gedeeltes een paar grote, witte wangen. Achter op de kop, je zou het ook de nek kunnen noemen, ligt een klein gebiedje, omsloten door het zwart van het achterhoofd en van de halsband.

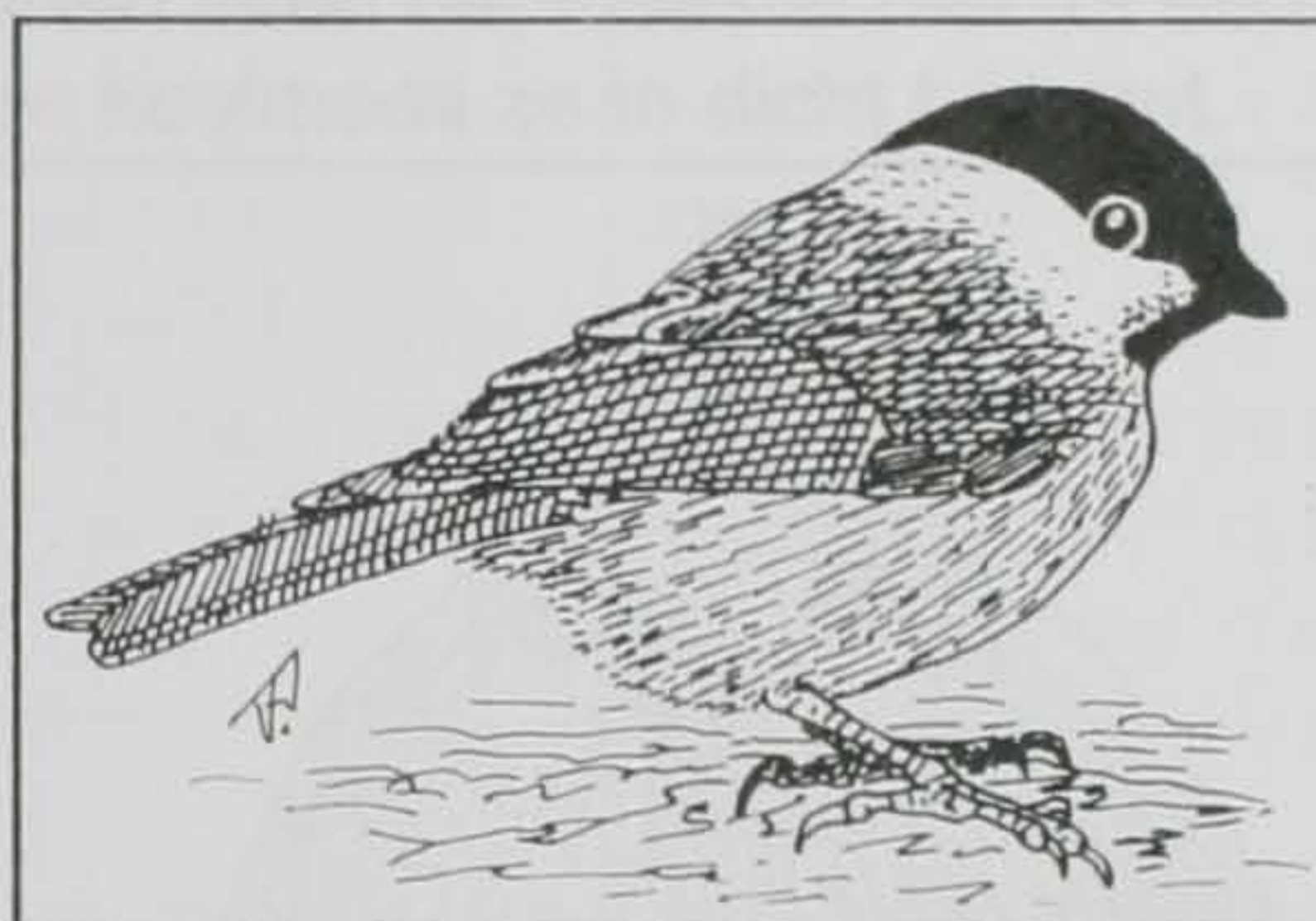
Bij de meeste koolmezen heeft de nekvlek bovenin eerst een goed zichtbare witte zone, gevolgd door een gele die overgaat in het groen van de rug (b). Maar soms loopt het groen vrijwel door tot aan de zwarte pet en is er geen wit meer te zien (c). Ook zijn er exemplaren, waarbij het wit tot aan de rug doorloopt (a). Door deze opvallende verschillen kunnen we met wat geluk sommige individuen herkennen en hun gedrag en aanwezigheid over langere tijd volgen.

Alhoewel al die koolmezen zo op het eerste gezicht sprekend op elkaar lijken, kan je

soms kleine individuele verschillen ontdekken. Zo scharrelt er tussen al die exemplaren met een gele borst en buik één mannelijke koolmees rond, waarvan de flanken niet geel maar grijszwart zijn. Bij beter opletten blijken de witte randen van de staart (onder de soorten mezen, die onze tuin bezoeken, bezit alleen de koolmees deze witte randen) te variëren van heel smal naar behoorlijk breed. Ook de vlek op het achterhoofd direct onder het zwarte kapje heeft niet altijd dezelfde kleuropbouw. Bij verreweg de meeste koolmezen bevindt zich tegen het zwarte kapje eerst een smalle, maar duidelijke witte zone. Dan volgt er een randje geel, dat snel overgaat in het groen van de rug. Soms is echter het wit sterk uitgebreid tot een grote, opvallende witte vlek, soms ontbreekt het wit geheel en al. De diepzwarte halskraag en borststreep zijn het meest variabel. Over het algemeen kan je er van uitgaan, dat bij de mannen het zwart van deze kraag en borststreep breed is. Vooral direct achter de poten is de borststreep vaak tot een grote zwarte vlek uitgegroeid. Daarentegen is deze streep bij de vrouwtjes juist meestal smal en ontbreekt soms bij de staartwortel. Er zwerven zelfs een paar vrouwen om het huis, waarbij de zwarte halsband onderbroken is en het wit van de wangen overgaat in het geel van de borst. Bovendien is de borst- en buikstreep bij deze exemplaren teruggebracht tot maar enkele smalle rafelige vlekjes. Maar op de tientallen koolmezen in de tuin zijn dit echte uitzonderingen.

Toch zal je met zo veel koolmezen in de buurt, als bij ons huis in Uffelte, al snel merken, dat je bij heel wat exemplaren niet meer kan zien, of je nu te maken hebt met een man met een te smalle, of met een vrouw met een te brede borststreep. Is de breedte van de borststreep bij de mannen misschien niet alleen afhankelijk van erfelijke factoren, maar ook van leeftijd? Hebben de eerstejaars mannen misschien een borststreep, die nog maar ietsje breder is dan bij de meeste vrouwen? In geen enkel boek bij ons thuis wordt er ook maar enige aandacht besteed aan dit duidelijk zichtbare kenmerk. Zelfs de mogelijkheid om in veel gevallen mannen en vrouwen er mee van elkaar te kunnen onderscheiden, wordt in deze boeken niet genoemd! Welke enthousiaste Zoetermeerse vogelaar weet op deze vragen een duidelijk antwoord? Of moet ik hier uitgaan van het spreek woord: één dwaas kan meer vragen dan twintig wijzen kunnen beantwoorden....

De glanskop- en de matkopmees lijken sprekend op elkaar. Eigenlijk zijn ze in het veld alleen maar met zekerheid van elkaar te onderscheiden door hun totaal verschillende zang. En omdat ze in de winter nu eenmaal niet zingen, wordt het herkennen van deze twee soorten in die periode erg moeilijk zo niet onmogelijk.

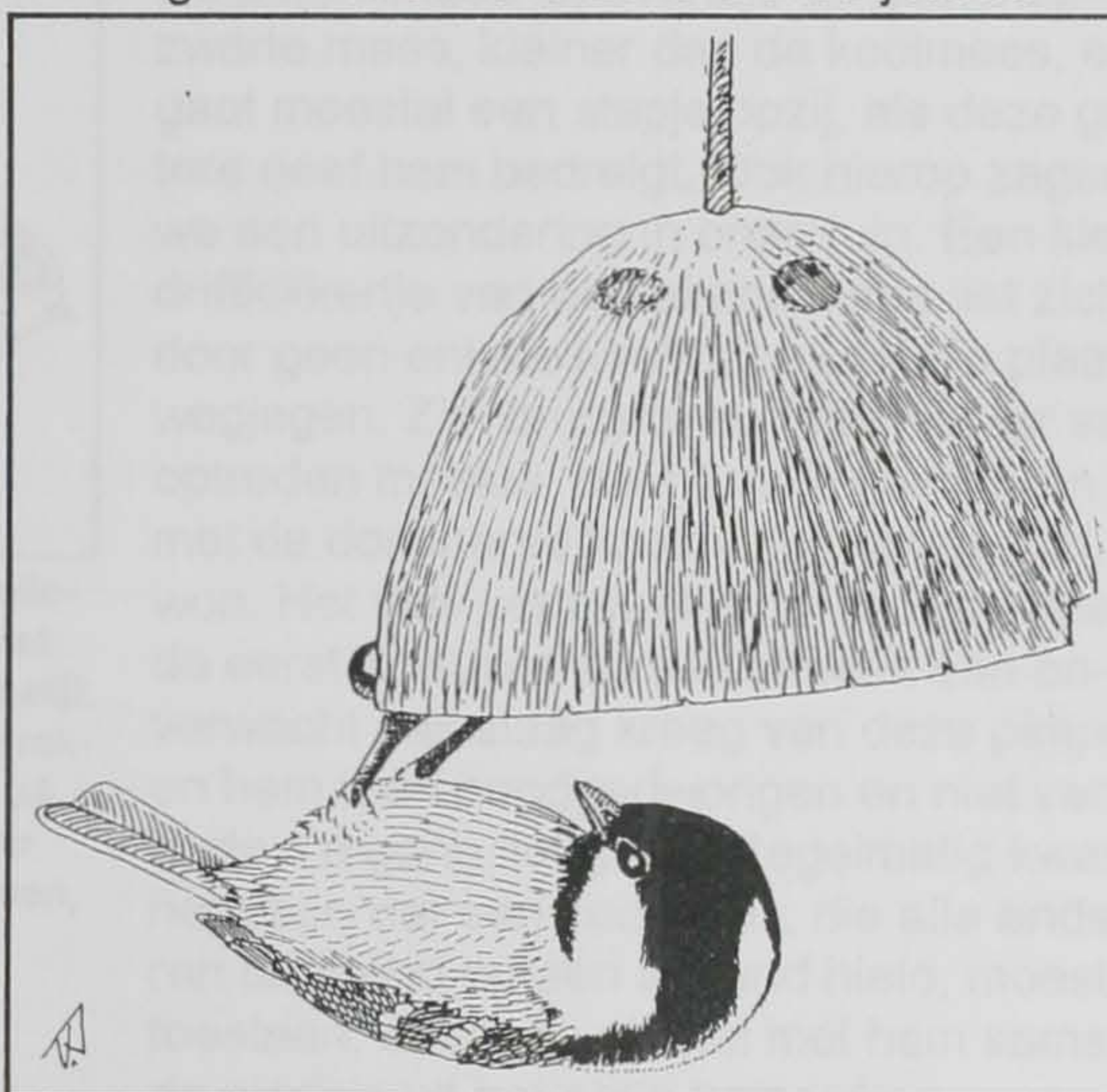

Bij de zwarte mees kan de witte achterhoofdvlek sterk in grootte variëren.

Aan de zwarte halsband en borststreep, de "stropdas", is de koolmees gewoonlijk onmiddellijk van alle Europese mezensoorten te onderscheiden. Ook is de koolmees duidelijk groter, dan de anderen. In het engels wordt deze mees dan ook "Great Tit" genoemd, de Grote Mees, een toepasselijke naam. Door zijn iets grotere afmetingen is de koolmees de meeste andere soorten

mezen al bij voorbaat de baas. De kleinere soorten laten het meestal niet tot een gevecht aankomen en wijken uit, vóór de grotere koolmees ze te dicht bij komt.

Dit geldt met name voor de glans- en de matkopmees, die zich zelden aan de voertafel laten zien, en voor de zwarte mees, die op het eerste gezicht gemakkelijk voor een wat klein uitgevallen koolmees kan worden gehouden. Maar behalve de geringere grootte zijn er ook andere verschillen tussen deze twee soorten. De rug van de zwarte mees is donker grijsblauw en niet groenig. De voor de koolmees zo kenmerkende borststreep ontbreekt, en de wat vage achterhoofdsplek van de koolmees bestaat bij de meeste zwarte mezen uit een langgerekte helderwitte streep tussen twee diepzwarte banen. Ik schrijf hier "meeste zwarte mezen", want op iedere regel bestaat wel een uitzondering. Zo ook op de langgerekte witte achterhoofdsplek bij de zwarte mees. Regelmatig zien

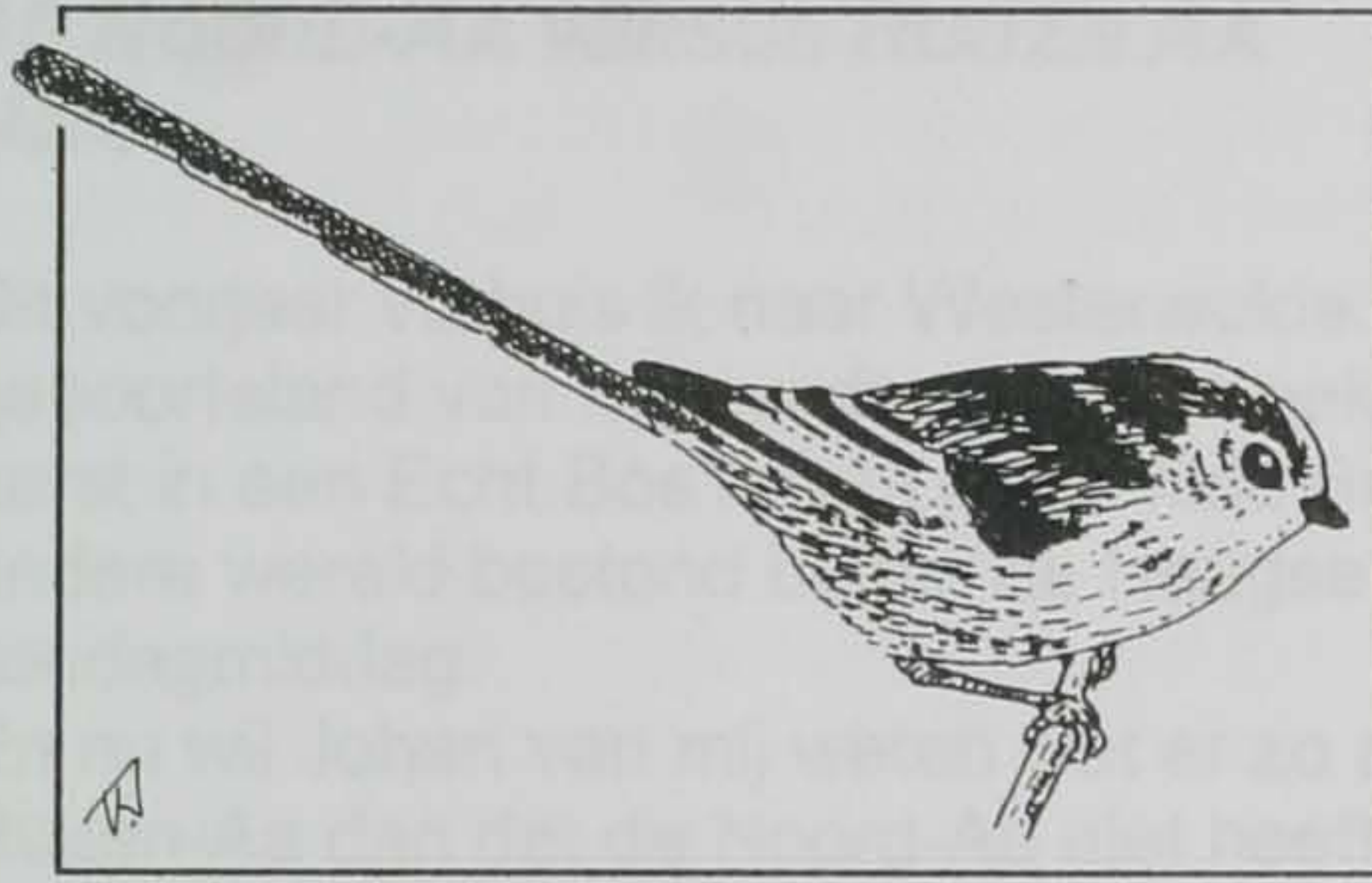
De zwarte mees mist de zwarte borststreep van de koolmees en heeft een opvallende, witte achterhoofdsplek, die meestal doorloopt tot aan de rug, maar bij sommige individuen in de nek door zwart kan zijn onderbroken.

De pimpelmees heeft als enige van onze mezensoorten een prachtig lichtblauw petje. Sommige exemplaren bezitten een zwarte borststreep, die echter niet doorloopt tot aan de zwarte halsband.

we op de pinda's een exemplaar, waarbij de grote, witte achterhoofdsplek terug is gebracht tot een veel kleinere, en daardoor veel minder opvallende vlek. Zeker op deze donkere winterse dagen is het even opletten, om dit afwijkend individu niet te verwarren met een koolmees met een grotere witte achterhoofdsplek dan normaal. Ook komt er een zwarte mees op het vogelvoer af, waarbij de lange witte achterhoofdsplek door een paar zwarte banen is onderverdeeld in een enkele, achter elkaar liggende witte vlekken. Zo ontdekken we, dat de natuur meer variatie kent, dan de boeken doen geloven.

De hiervoor genoemde koolmees, glanskopmees en zwarte mees hebben alle drie een opvallend, zwart petje. Bij de pimpelmees is dit petje blauw, een in het oog springend verschil met de andere drie mezensoorten. Veel pimpelmezen hebben een gelige borst en buik zonder een spoor van de zwarte lengtestreep, zoals we die bij veel koolmezen zien. Toch zijn pimpels met een gedeeltelijke borststreep, die overigens nooit de halsband bereikt en dus niet de vorm heeft van een "stropdas", niet zeldzaam. Bij een enkel exemplaar is deze borststreep zelfs opvallend zwart.

De staartmees is een klein, vertederend bolletje veren met een geweldig lange staart. Niet alleen door die lange staart zijn ze gemakkelijk herkenbaar. Ook hun contactroep is erg karakteristiek: een zacht snorrend "tsjirr....tsjirr", afgewisseld door een hoog "si-si". In de winter zwerven ze in kleine groepjes door de bossen, waarbij ze zelfs kunnen afdwalen tot in de stadstuinen.

De pimpelmees is, evenals de glanskop- en zwarte mees, kleiner dan de koolmees, en gaat meestal een stapje opzij, als deze grotere neef hem bedreigt. Ook hierop zagen we een uitzondering in onze tuin. Een klein driftkikkertje van een pimpelmees liet zich door geen enkele koolmees van zijn plaats weggagen. Zijn bruuske en felle manier van optreden maakte, dat hij zelfs gevechten met de dominante koolmezen op punten won. Het was vermakelijk om te zien, hoe de eerst zo superieure koolmees een onverwacht pak slaag kreeg van deze pimpel, en hem toen noodgedwongen en niet van harte z'n gang liet gaan. Regelmatig kwam het voor, dat een koolmees, die alle anderen dreigend op een afstand hield, moest toestaan, dat deze pimpel met hem samen de pinda's uit het netje hamerde.

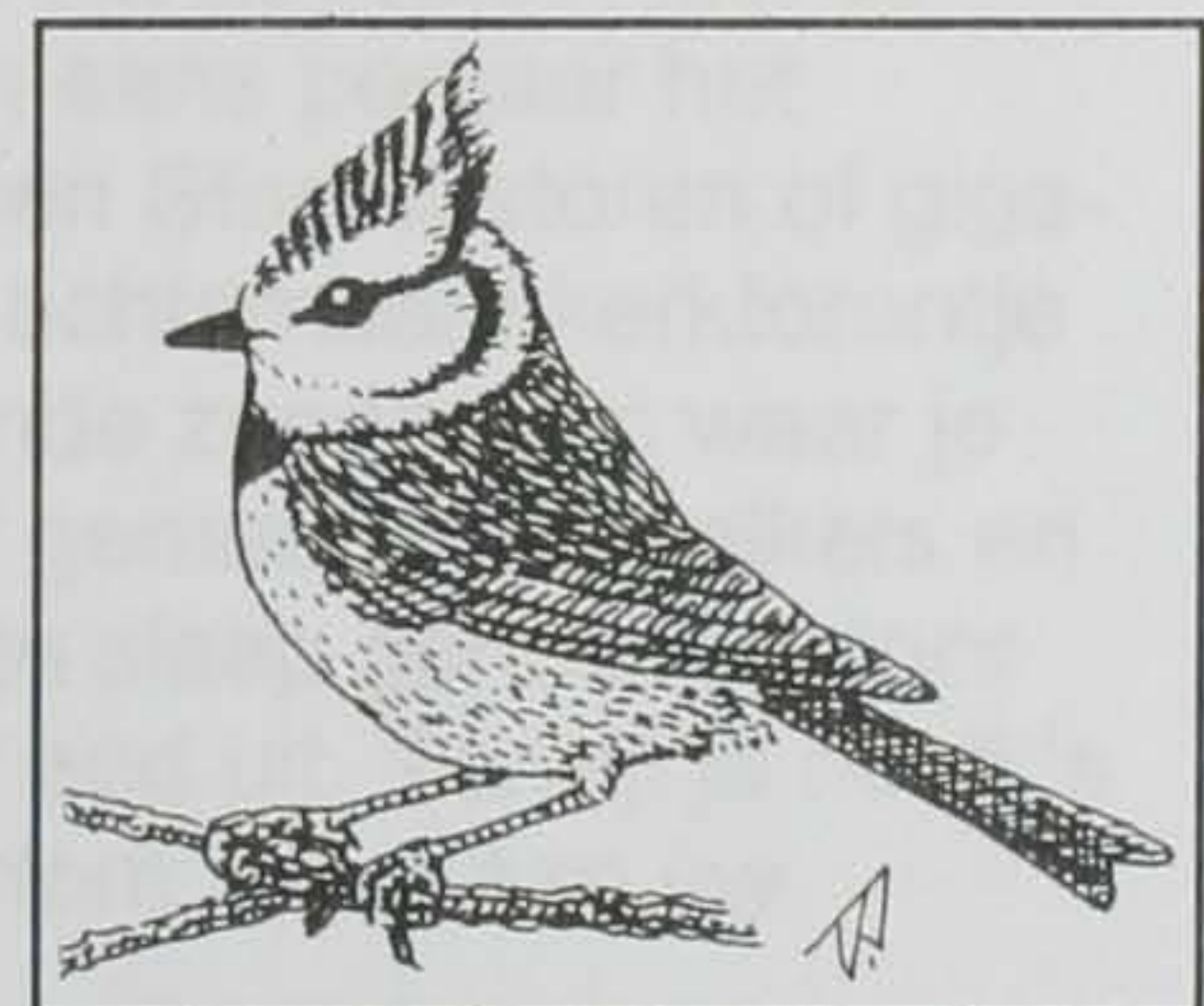
Tot dusver hebben we vier soorten mezen in de tuin van enkele meters afstand prachtig kunnen zien en observeren. Maar er zwerven ook andere soorten door de dennenbossen in onze omgeving. Daar hebben we al verschillende keren een zwerm mezen, vermengd met goudhaantjes, om ons heen gehad, waar tussen zich matkopmezen, kuifmezen en staartmezen ophielden.

Wij zijn erg benieuwd, of deze naaldbosbewoners bij strenge vorst en sneeuw zich binnen de bebouwde kom van het kleine Uffelte wagen. Een dorpje, dat aan de rand van uitgestrekte bospercelen ligt en bovendien vol met naaldbomen staat. Wij moeten tenslotte hier in het Drentse nog onze eerste winter mee maken, en wie weet, wat voor verrassingen we deze winter vanuit onze luie stoel, in een lekker verwarmde kamer, in onze tuin zullen zien.

Als u op uw gemak iets meer te weten wil komen over de vogels rond uw huis, hoe ze leven en wat u voor ze kunt doen, moet u eens proberen het rijk geïllustreerde boek "Vogels over de Vloer" van Robert Burton, uitgebracht door de Vogelbescherming Nederland, ISBN 90 246 4700 2, te pakken te krijgen. De afbeeldingen zijn een lust voor het oog en het boek bevat een schat aan gegevens.

Wij wensen jullie een heel gelukkig Nieuw Jaar toe, zowel voor het persoonlijke leven, als voor het genieten van de altijd weer verrassende natuur.

Groeten uit Drenthe van Els en Ben Prins, Vijverlaan 11, 7975 BW Uffelte, tel. 0521 - 350300. En als je in de buurt bent, wip dan even aan om met eigen ogen, en met ons als gids, al het moois in onze omgeving zelf te kunnen zien (maar geef eerst een belletje; er is anders een grote kans ons niet thuis te treffen, omdat wij zelf aan het genieten zijn van de vele natuur rond om ons heen!)

De kuifmees is een typische bewoner van dennen- of gemengde bossen. De soort voelt zich niet thuis tussen het loofhout. Daarom komt deze mees dan ook alleen op de zandgebieden voor. Zelfs uit de zeeduinen zijn broedgevallen bekend.

15 NOORD-AA VERSUS RUITEN AA

Marit

Dit voorjaar verhuis ik naar Westerwolde. Naar het stroomdal van de Ruiten-Aa, het geboorteland van mijn vader en de streek waar ik als stads bleekneusje voor het eerst in een Echt Bos kwam met Wilde Beesten. En waar ik ontdekte dat er een andere wereld bestond buiten de Haagse Moerwijk met het Zuiderpark op zondagmiddag.

En nu wil Johan van mij weten wat er zo anders is aan die Ruiten-Aa. Wat heeft die Ruiten-Aa dan dat de Noord-Aa niet heeft? Eerlijk gezegd: niks. In de Noord-Aa zit vast veel meer water (waarbij ik er maar even vanuit ga, net als de meeste Zoetermeerders, dat we met Noord-Aa de plassen en het recreatiegebied bedoelen en niet zozeer dat kronkelwaterje daar ergens richting Weipoort.) De Noord-Aa heeft stranden met horeca en watersportgebeurens en visvlonders en brede paden voor trimmers en skaters en racefietsers. Het heeft bovendien een oerbos en een Plan Wielewaal. De Ruiten-Aa heeft alleen de wielewaal zelf, zonder plan. En geelgorzen en oranjetipjes. Niks toeters en bellen, verder. Wel mooie oeverbegroeiing. Ratelaar en schapezuring en echte koekoeksbloemen en kattestaart en moerasandoorn en rietorchis. Maar dat heeft de Noord-Aa minstens zoveel! En de Ruiten-Aa heeft minstens zoveel brandnetels, vooral waar ze door bouwland stroomt.

Waarom wil ik dan naar dat Ruiten-Aa-dal? Laat ik u bekennen: om innerlijke rust te vinden (en een hele grote tuin en een betaalbaar vrijstaand huis, maar dit terzijde.) Nu wil ik die rust daar voor mij en de Westerwolders wel graag bewaren en bewaken. Laat Groningen maar lekker stil en onontdekt blijven. Vandaar dat ik verwende westerlingen met klem op het hart druk: er is rond de Ruiten-Aa absoluut niets te beleven. Geen meubelboulevard, geen Stadsharterie, alleen eens per jaar het kampioenschap "koukhakk'n" op de brink van Sellingeren. Geen Stadhuistoren of gigaskihelling die de horizon allure geeft. Hooguit een hopeloos achterhaald kerktoertje uit veertienzoveel. En dan heb je er van die slordig slingerende zandpaden waar je altijd in de heideschapenpoep trapt. Met eiken erlangs waar gemeen harde eikels en allerhande akelige ondieven uit vallen. 's Nachts word je uit je slaap gehouden door uilengejammer en 's ochtends dudelhooft die wielwaal je je bed uit. Terwijl je nooit 's een politiesirene hoort, dus veilig kan het er niet wezen. Kortom, als u aan uw comfort hecht: blijf weg uit Westerwolde!

De geschiedenis van de Noord-Aa is een echt halleluja-verhaal. U weet wel: ten behoeve van de stadsontwikkeling kwam er een zandwinningsput in de polder. De weggebaggerde deklaag van klei werd rond de put opgespoten en voila: we hadden ons eigen Oostvaardersplassengebied, met een Prielenbos op de koop toe. De natuur barstte er onmiddellijk in alle hevigheid los, kiemend, woekerend en zaaiend, kroelend, baltsend en paaiend. Wouw! Zo simpel maak je een natuurgebied. De kunst is dan om het verderop niet weer te verknoeien, maar daar waakt in Zoetermeer het Platform Groen over. Toch?

De historie van het Ruiten-Aagebied is veel ouder en van de laatste ontwikkelingen word je niet echt vrolijk. De eerste menselijke bewoners vestigden zich op de hoge zandgronden langs de rivier, tussen loofbossen en veenmoerassen. Door hun agrarische bezigheden ontwikkelde zich in de loop van eeuwen het essenlandschap. Akkerbouwers verbeterden het hooggelegen bouwland door er jaarlijks een mengsel van heideplaggen en schapenmest op te brengen. Zo werden de akkers steeds

hoger en boller en breidde op de lage gronden, door plaggen en afgrazen, de hei zich uit. Mooi oud loofbos is bewaard gebleven bij Ter Apel, waar de Kloosterbossen eikenschors leverden voor de leerlooierij, en bij Smeerling. Daar ligt het Metbroekbos, met in het voorjaar een tapijt van bosanemoontjes en grote muur. En het golvende essenlandschap zie je nog prachtig bij Sellingen en Ter Borg met zijn Saksische boerderijen. Maar laat ik geen propaganda plegen, ik ben de VVV niet en ik moet Westerwolde stil houden.

In de jaren '30 begon het mis te gaan. De overheid zag in de "woeste gronden" een mooi project om steuntrekkende werklozen én de heide van nut te maken. Mijn vader kan er hartverscheurende verhalen over vertellen. Kantoormannetjes, zegt hij, vaak ouderen die van hun leven nog nooit met hun handen gewerkt hadden, moesten met handkracht de hei omspitten. Een meter diep. Ontginnen heette dat. De meesten braken er hun rug op. In de oorlog werden er gevangenen in dwangarbeid aan gezet en na de oorlog geïnterneerde NSB'ers. De gevangenisbarakken staan in de Sellingerbeetse nog in schande en schaamte weg te rotten.

De ontginning leverde matige landbouwgrond op, hooguit geschikt voor fabrieksaardappelen, en op de allerpiezigste stukken werd productiebos geplant, dat het ook niet best doet. De laatste tien jaar wordt het ontginningsproces dus weer teruggedraaid. De overheid heeft de economische waarde van natuur ontdekt; niet zozeer om de natuur zelf maar vanwege de recreatie, tegenwoordig winstgevender dan landbouw. U begrijpt dat oude bewoners van de streek enigszins verbijsterd kijken naar de draglines die de landbouwgrond komen afplaggen om er weer heide van te maken...

In de jaren '60 nam de vooruitgang ook de Ruiten-Aa te grazen. Tot dan toe had het riviertje lustig gekronkeld in een bedding van nat, bloemrijk grasland. Een bloemenzee, zegt m'n vader, ijsvogels, otters, en dat vond je doodgewoon. Dus daar moest wat aan gebeuren en de Ruiten-Aa werd "genormaliseerd". De bochten afgesneden, de wallekanten strak en steil gemaakt, een prima afvoergoot om al dat natte grasland te ontwateren zodat men er tenminste met zware trekkers op kon. Nog meer aardappelland!

Dertig jaar later kreeg men er door "voortschrijdend inzicht" spijt van. Nu wordt de Ruiten-Aa weer vergraven, "hermeanderd" heet dat, en de natte hooilanden worden in oude staat hersteld. De natuur is niet haatdragend, ze kiemt en zaait en baltst en paait weer, ze dekt liefderijk onze fouten toe. Bij die herstellende meanders is het weer hartstikke mooi. De graslanden bloeien en gloeien van kleur, de ijsvogel is gesignaleerd en boer Bos, de baas van de liefste koeien uit Sellingen, heeft er de kwartelkoning gehoord.

Naast zo'n herstellende meander is een kunstwerk verrezen. Een uitkijkpost om het landschap te bewonderen. Elk jaar komt er een traptree bij, met een in steen gehouwen vers van een dichter uit de streek, want Oost-Groningen is een toevluchtsoord voor eenzellige kunstenaars en ouwe hippen. Boven op de heuvel staat het "Theater van de natuur". Een metalen poppenkast vanwaaruit je het landschap kunt bekijken ingelijst door toneelgordijntjes. Best leuk. Maar er staat een spreuk onder, van een dominee, en die snap ik niet. Je zou gezien de voorgeschiedenis iets verwachten van: "God zij dank groeien er toch weer mooie plantjes op ons mensengehannes en vliegen hier door Hemelse Genade nog vuurvlindertjes rond". Maar wat zegt dominee?

Het is alsof de natuur wacht op het werk onzer handen om haar te vervolmaken. Vond dominee dan dat de Lieve Heer er altijd maar wat op los geschapen heeft? Dat Hij maar een beetje knoeiwerk levert? En dat het met de natuur pas goed komt als de mens, merkwaardige zijsprong van de schepping, er de kroon op zet?

16 NATUUR EN MILIEUAGENDA ZOETERMEER

Jan 2002	Tijd	Activiteit	Plaats (verzamenen)	Kosten	Organisatie
Wo/za t/zond	14.00-16.00	Pony- of ezelrijden	Stadsboerderij De Balijhoeve	€ 0,45 per rit	De Balijhoeve 3620832
2, 3 en 4 jan	10.00-16.00	Dagje stadsboerderij op Het Buitenbeest en bezoek Bouwspeelplaats, kinderen tot 12 jr	Stadsboerderij Het Buitenbeest	F 12,50 of € 5,67	Vooraf aanmelden! Het Buitenbeest 079-3520624
Zaterdag 4 januari	10.00 - 15.00	Wilgen knotten in Zoetermeer e.o. Aanmelden!		Gratis	VMD mw Louw 3210208
Dinsdag 8 januari	20.00	Presentaties door div n&m werkgroepen "5 jaar monitoringsproject in het Buytenpark"	De Soete Aarde	Gratis	De Soete Aarde 3469012/3469662
Vrijdag 4 jan.		Kinderexcursie naar vogelasiel	Heliotrooplaan 15 park Meer en Bos Den Haag		Bomen Overleven aanmelden bij Dianne Spruijt 06-41211840 of email M.D.Spruijt@zonnet.nl
Zaterdag 5 jan.	10.00-13.00	Wandelen over 4 Wassenaarse landgoederen met Jos Orleans	Parkeerplaats hoek Menkenlaan/Van Ommerenlaan Wassenaar	gratis	Aanmelden uiterlijk 27 dec. Bomen Overleven 079-2424032 of email j.orleans@hccnet.nl
Zaterdag 12 januari	10.00 - 15.00	Wilgen knotten in Zoetermeer e.o. Aanmelden!		Gratis	VMD mw Louw 3210208
Zondag 13 januari	13.00 - 15.30	Act Ekokids thema: seizoenen Voor kinderen van 8 t/m 12 jr	Stadsboerderij Het Buitenbeest	€ 0,90 of strippenk	IVN H de Jong 3521056/3520624
Zaterdag 19 januari	10.00 - 15.00	Wilgen knotten in Zoetermeer e.o. Aanmelden!		Gratis	VMD mw Louw 3210208
Zaterdag 19 januari	13.30	Excursie Blauwe Reigers met Rob Wiewel	Ingang restaurant Aa-Zicht, Strand 1, Zoetermeer	Vrijwillige bijdrage	Aanmelden 079-3413905 tussen 12.00-13.00 en 16.00-20.00 uur of email excursie@bomenoverleven.nl
Vrijdag 25 januari	19.00	Avondexcursie "Uilen bij avond" in het Westerpark	Bij 't Westpunt in het Westerpark	Gratis	Vogelwerkgroep 3165270
Zaterdag 26 januari	10.00 - 15.00	Wilgen knotten in Zoetermeer e.o. Aanmelden!		Gratis	VMD mw Louw 3210208
Zaterdag	21.00	Vollemaanwandeling	Parkeerplaats stadsboerderij de	€ 1,70, kind tot	Bomen Overleven Aanmelden Staatsbosbe-

26 januari			Balijhoeve, Kurkhout, Zoetermeer	12 jaar € 1,13	heer 030-6028602
------------	--	--	----------------------------------	----------------	------------------

Feb 2002	Tijd	Activiteit	Plaats (verzamenen)	Kosten	Organisatie
Wo/zat/zond	14.00-16.00	Pony- of ezelrijden	Stadsboerderij De Balijhoeve	€ 0,45 per rit	De Balijhoeve 3620832
Zaterdag 2 februari	10.00 - 15.00	Wilgen knotten in Zoetermeer e.o. Aanmelden!		Gratis	VMD mw Louw 3210208
Zondag 3 februari	13.00	Excursie Knoppen (1) in het Westerpark	Bij 't Westpunt in het Westerpark	Gratis	IVN 3167818
Woensdag 6 februari	20.00	Lezing door H v Dijk over "ornamenten in de tuin"	Intratuin Voorweg 192	Gratis	Groei en Bloei 3517624
Zaterdag 9 februari	10.00 - 15.00	Wilgen knotten in Zoetermeer e.o. Aanmelden!		Gratis	VMD mw Louw 3210208
Zaterdag 16 februari	10.00 - 15.00	Wilgen knotten in Zoetermeer e.o. Aanmelden!		Gratis	VMD mw Louw 3210208
Zondag 17 febr	13.00 - 15.30	Act Ecokids thema nestkastjes Voor kinderen van 8 t/m 12 jr	Stadsboerderij Het Buitenbeest	€ 0,90 of strippenk	IVN H de Jong 3521056/3520624
Zondag 17 febr	14.00 - 16.00	Valentijnstocht Duivenvoordse Polder met boswachter Natasha van Heemskerk	Parkeerplaats hoek Van Noortheylaan-Tuinenlaan	€ 1,70, kind tot 12 jaar € 1,13	Bomen Overleven Aanmelden Staatsbosbeheer 030-6028602
Zaterdag 23 februari	8.00	Excursie Oostvaardersplassen	Parkeerterrein Winkelcentr Meerzicht	Autokosten	Vogelwerkgroep 3165270
Zaterdag 23 februari	10.00 - 15.00	Wilgen knotten in Zoetermeer e.o. Aanmelden!		Gratis	VMD mw Louw 3210208

Mrt 2001	Tijd	Activiteit	Plaats (verzamenen)	Kosten	Organisatie
Wo/zat/zond	14.00-16.00	Pony- of ezelrijden	Stadsboerderij De Balijhoeve	€ 0,45 per rit	De Balijhoeve 3620832
Zondag 3 maart	13.00	Excursie Knoppen (2) in het Balijbos	Stadsboerderij De Balijhoeve	Gratis	IVN 3167818
Dinsdag 5	20.00-22.00	Start cursus Vogelwijs Vogelherkenning voor beginners (4 avonden; (12/19/26 maart)	De Soete Aarde	€ 27,50 incl veldgids en lesmap	Vogelwerkgroep Aanmelden bij 3163631

maart					
Zaterdag 9 maart	14.00- 16.00	Cursus: Verzorging van de fuchsia's jaarrond	De Soete Aarde	Ja	NKvF 3414145
Maandag 11 maart	20.00	Cursus beplantingsplan d J Harbets (3 avonden, 18 en 25 mrt)	De Soete Aarde	Leden € 17,50 Niet-l € 23,00	Groei en Bloei 3517624
Woensdag 13 maart	20.15	Info-avond Groei en Bloei	Bridge Home Burg Vern Sportp 1A	Gratis	Groei en Bloei 3517624
Woensdag 13 maart	13.30 - 14.30	Excursie bijna lente in het Noord-Aa-gebied met Rob Wiewel	Parkeerplaats aan het einde van de Turfschipkade, wijk 25, ingang Noord-Aa-gebied	Vrijwillige bijdrage	Aanmelden 079- 3413905 tussen 12.00-13.00 en 16.00-20.00 uur of email excursie @bomenoverleven.nl
Donderdag 14 maart	20.00	Dialezing over Vogels rond het huis	De Soete Aarde	Gratis	Vogelwerkgroep 3422026
Zondag 17 maart	13.00 - 15.30	Activiteit Ekokids thema schapen Voor kinderen van 8 t/m 12 jr	Stadsboerderij Het Buitenbeest	€ 0,09 of strippen	IVN H de Jong 3521056/3520624
Zaterdag 23 maart	20.00	Excursie in het Westerpark	't Westpunt in het Westerpark	Gratis	Vogelwerkgroep 3163631
Zaterdag 23 maart	14.00- 16.00	Cursus: Stekken en verpotten van de fuchsia's	De Soete Aarde	Ja	NKvF 3414145
Zondag 24 maart	13.00 - 14.00	Rondleiding in de natuurtuin	't Westpunt in het Westerpark	Gratis	Natuurtuingroep 3416896/3211593
Woensdag 27 maart	20.00	Schikken van paasstukjes	De Soete Aarde	Materiaal tegen kost- prijs	Groei en Bloei 3517624

Coördinatie door De Soete Aarde, centrum voor natuur en milieu. Deze agenda komt 4x per jaar uit.

Internet: www.zoetermeer.nl

Opgave van excursies voor vierde kwartaal vóór 15 maart 2002 E-mail: cnmsoete@tref.nl

Openingstijden: dinsdag 15.00 - 17.00 uur en woensdag 12.00 - 15.00. In vakanties gesloten. En op telefonisch afspraak.

17 NAMEN

REDACTIE KWARTAALBERICHT

Taeke M. de Jong (3516599)
Marsmanhove 2 2726 CM Zoetermeer
Email T.M.dejong@bk.tudelft.nl

Kopij kan daar worden ingeleverd op floppy (platte tekst of Word).
Inleverdatum aprilnummer: eind maart 2002. Geschreven of getypte tekst een maand vóór deze datum inleveren.

Auteurs

Evelien van den Berg-den Hertog	079-3213445
Hans Bieze	079-3421351
Rob Bolle	079-3317697
Lodewijk van Duuren	079-3214149
Annet de Jong	079-3422924
Taeke de Jong	079-3516599
Tilly Kester	079-3412605
Marjan Ketting	079-3211729
Marco Lurks	079-3510523
Jan Parmentier	079-3162672
Ben Prins	079-5931749
Fred Reeder	079-3213612
Ellen Teunen	079-3219711
Ies Voogd	079-3213152
Johan Vos	0182-524726
Peter van Wely	079-3520414

18 IK WIL OOK LID WORDEN

van de Natuurgroep Zoetermeer

O > als algemeen lid á € 15,- per jaar
O > als huisgenoot-lid á € 10,- per jaar
O > als donateur á € 5,- per jaar

Donateurs krijgen éénmaal een kwartaal-bericht.

.....naam

.....adres

.....postcode

.....telefoon

.....Email

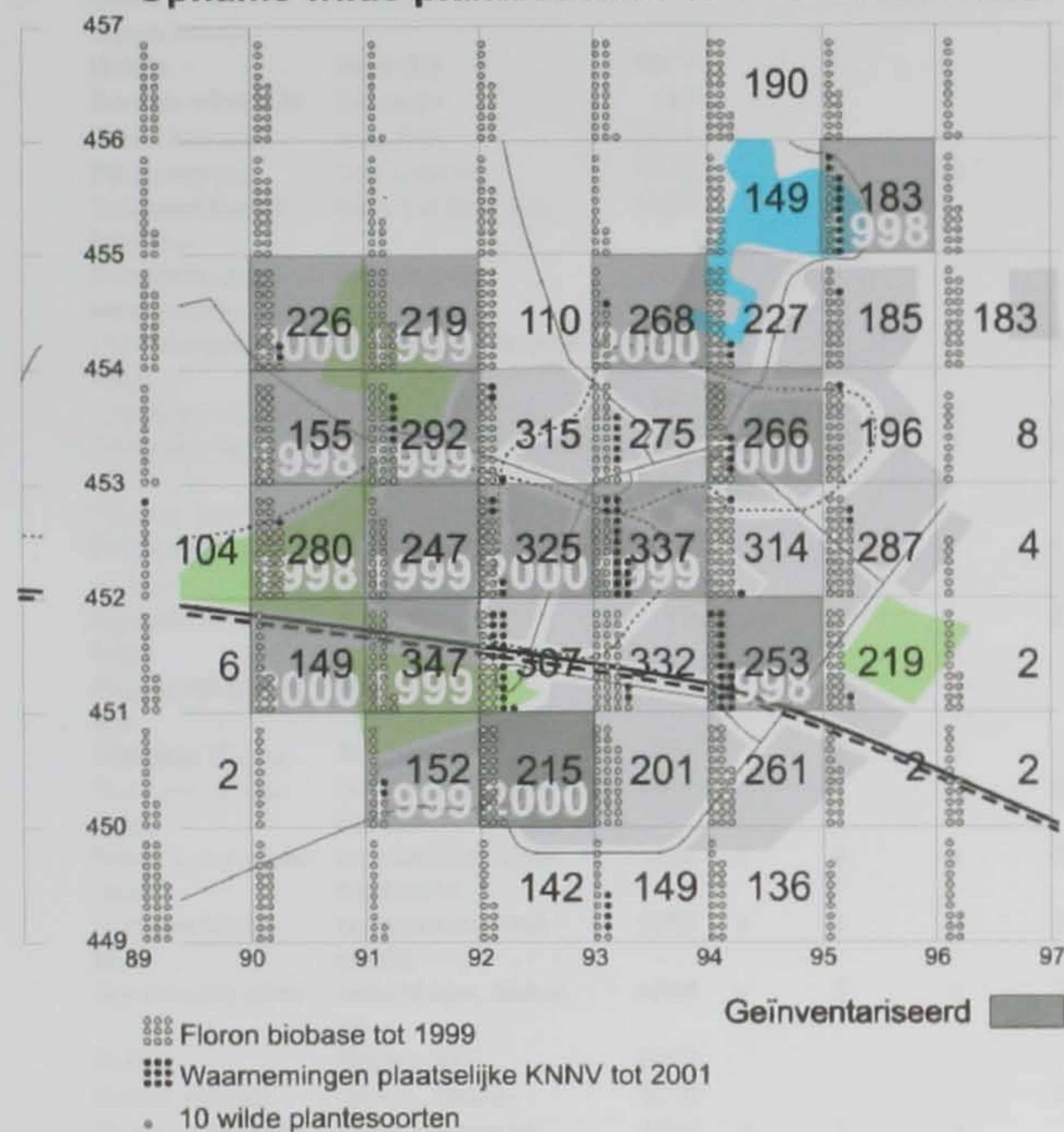
handtekening

.....

Kopij of opgave verzenden naar: Marsmanhove 2 2726 CM Zoetermeer

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001

Inventarisaties Zoetermeer Opname wilde plantensoorten in Zoetermeer 2000

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001

kaart	30	30	30	30	30	30
uurhok	57	57	57	57	57	57
km-hok	11	14	25	33	41	53
selectie						
data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER

nr W Wetenschappelijke Nederlandse naam Srtnr

naam						
Lathyrus tuberosus	Aardaker	717				
Fragaria vesca	aardbei, Bos-	529				
Agrimonia procera	agrimonie, Welriekende	14			2	
Aquilegia vulgaris	akelei, Wilde	80		2		
Rorippa sylvestris	Akkerkers	1078		3		3
Lapsana communis	Akkerkool	708		3		
Stachys sylvatica	andoorn, Bos-	1246	x	1		x
Stachys palustris	andoorn, Moeras-	1245	x	3	x	
Malus sylvestris	Appel	1934				
Arum maculatum	aronskelk, Gevlekte	103				
Ballota nigra subsp. foetida	ballote, Stinkende	129		1		2
Barbarea intermedia	barbarakruid, Bitter	130				
Barbarea vulgaris	barbarakruid, Gewoon	133	x	2	x	2
Epilobium ciliatum	basterdwederik, Beklierde	448	x	3		3
Epilobium montanum	basterdwederik, Berg-	454		2	x	3
Epilobium roseum	basterdwederik, Bleke	458				2
Epilobium tetragonum	basterdwederik, Kantige, s.l.	1642				
Epilobium parviflorum	basterdwederik, Viltige	457	x	3	x	3
Veronica beccabunga	Beekpunge	1349				
Poa trivialis	beemdgras, Ruw	959	x	3	x	3
Poa pratensis	beemdgras, Veld-	958		3		3
Festuca pratensis	Beemdlangbloem	519				
Heracleum sphondylium	bereklaauw, Gewone	607	x	3	x	3
Heracleum man-	bereklaauw, Reuzen-	606		1	x	2

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001			kaart	30	30	30	30	30	30
			uurhok	57	57	57	57	57	57
			km-hok	11	14	25	33	41	53
			selectie						
			data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
			persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER
nr	Wetenschappelijke Nederlandse naam	Srtnr							
	naam								
	tegazzianum								
	Betula Berk (G)	6077							
	Borago officinalis Bernagie	147							
	Ribes rubrum bes, Aal-	1071							
	Ribes nigrum bes, Zwarte	1070							
	Schoenoplectus bies, Matten-, s.s.	1155							
	lacustris								
	Schoenoplectus bies, Ruwe	1161							
	tabernaemontani								
	Hypochaeris radi- biggekruid, Gewoon	654							
	cata								
	Artemisia vulgaris Bijvoet	101	x	3	x	3		2	
	Solanum dulcama- Bitterzoet	1218	x	2	x	2		2	
	ra								
	Muscari botryoides Blauwe druifjes	837							
	Fagopyrum escu- Boekweit	1807							
	lentum								
	Agrostemma git- Bolderik	15							
	hago								
	Rapistrum rugos- Bolletjesraket	1764							
	um								
	Clematis vitalba Bosrank	339							
	Ranunculus sar- boterbloem, Be-	1057							
	dous haarde								
	Ranunculus scele- boterbloem, Blaar-	1058	x	2	x	2			
	ratus trekkende								
	Ranunculus re- boterbloem, Krui-	1056	x	3	x	3	x	3	
	pens pendende								
	Ranunculus acris boterbloem, Scher-	1040	x	3	x	3		3	
	pe								
	Rubus Braam (G)	6452							
	Rubus caesius braam, Dauw-	1089							
	Rubus fruticosus braam, Gewone	1634	x	1	x				
	Urtica dioica brandnetel, Grote	1321	x	3	x	3	x	3	
	Urtica urens brandnetel, Kleine	1322		2	x	2		1	
	Prunella vulgaris brunel, Gewone	1017		3		3		2	
	Centaurea monta- centaurie, Berg-	5034		1					
	na								

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001			kaart	30	30	30	30	30	30
			uurhok	57	57	57	57	57	57
			km-hok	11	14	25	33	41	53
			selectie						
			data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
			persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER
nr	Wetenschappelijke Nederlandse naam	Srtnr							
	naam								
	Betula Berk (G)	6077							
	Borago officinalis Bernagie	147							
	Ribes rubrum bes, Aal-	1071							
	Ribes nigrum bes, Zwarte	1070							
	Schoenoplectus bies, Matten-, s.s.	1155							
	lacustris								
	Schoenoplectus bies, Ruwe	1161							
	tabernaemontani								
	Hypochaeris radi- biggekruid, Gewoon	654							
	cata								
	Artemisia vulgaris Bijvoet	101	x	3	x	3		2	
	Solanum dulcama- Bitterzoet	1218	x	2	x	2		2	
	ra								
	Muscari botryoides Blauwe druifjes	837							
	Fagopyrum escu- Boekweit	1807							
	lentum								
	Agrostemma git- Bolderik	15							
	hago								
	Rapistrum rugos- Bolletjesraket	1764							
	um								
	Clematis vitalba Bosrank	339							
	Ranunculus sar- boterbloem, Be-	1057							
	dous haarde								
	Ranunculus scele- boterbloem, Blaar-	1058	x	2	x	2			
	ratus trekkende								
	Ranunculus re- boterbloem, Krui-	1056	x	3	x	3	x	3	
	pens pendende								
	Ranunculus acris boterbloem, Scher-	1040	x	3	x	3		3	
	pe								
	Rubus Braam (G)	6452							
	Rubus caesius braam, Dauw-	1089							
	Rubus fruticosus braam, Gewone	1634	x	1	x				
	Urtica dioica brandnetel, Grote	1321	x	3	x	3	x	3	
	Urtica urens brandnetel, Kleine	1322		2	x	2		1	
	Prunella vulgaris brunel, Gewone	1017		3		3		2	
	Centaurea monta- centaurie, Berg-	5034		1					
	na								

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001		kaart	30	30	30	30	30	30
		uurhok	57	57	57	57	57	57
		km-hok	11	14	25	33	41	53
		selectie						
		data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
		persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER
nr	Wetenschappelijke Nederlandse naam	Srtnr						
	naam							
	Cichorium intybus cichorei, Wilde	325						
	Hesperis matronalis Damastbloem	1860						
	Galeopsis speciosa Dauwnetel	542						
	Cirsium arvense distel, Akker-	331	x	3	x	3	x	3
	Carduus crispus distel, Krul-	208	x			2		1
	Cirsium vulgare distel, Speer-	336	x	2	x	2	x	2
	Datura stramonium Doornappel	393		1		1		
	Torilis japonica doornzaad, Hegge-	1289						
	Caltha palustris subsp. palustris dotterbloem, Gewone	187		2				1
	Lamium galeobdolon cv. 'Florentinum'	1898		2		2		
	Lamium maculatum cv. Variegatum dovenetel, Gestreepte	2464		2	x	2		
	Lamium hybridum dovenetel, Ingesneden	703		1		1		1
	Lamium purpureum dovenetel, Paarse, s.s.	706		3	x	3		3
	Lamium album dovenetel, Witte	700		3	x	3		3
	Anisantha sterilis dravik, IJle	165	x	3	x	3		3
	Anisantha madritensis dravik, Madritensis	10004		1				
	Bromus hordeaceus subsp. hordeaceus dravik, Zachte, s.s.	161	x	3	x	3		3
	Anisantha tectorum dravik, Zwenk-	166			x	1		
	Gnaphalium luteoalbum droogbloem, Bleekgele	587						
	Gnaphalium uliginosum droogbloem, Moeras-	589						
	Calamagrostis epigejos Duinriet	174		1		2	x	

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001		kaart	30	30	30	30	30	30
		uurhok	57	57	57	57	57	57
		km-hok	11	14	25	33	41	53
		selectie						
		data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
		persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER
nr	Wetenschappelijke Nederlandse naam	Srtnr						
	naam							
	Alopecurus myosuroides Duist	41			x	1		
	Fumaria officinalis duivekervel, Gewone	533		2	x	2		
	Achillea millefolium duizendblad, Gewoon	4	x	3		3		3
	Persicaria lapathifolia duizendknoop, Beklierde	973		2	x	3		2
	Fallopia japonica duizendknoop, Japanse	1873						
	Persicaria mitis duizendknoop, Zachte	976						
	Rosa rubiginosa Egelantier	1645		1		1		
	Sparganium erectum subsp. erectum egelskop, Grote, s.s.	1533		2	x	2		2
	Quercus robur eik, Zomer-	1037		1		2	x	
	Alnus glutinosa els, Zwarte	36		2	x	2	x	2
	Angelica sylvestris engelwortel, Gewone	60	x	2	x	2		
	Veronica agrestis ereprijs, Akker-	1345				2		
	Veronica filiformis ereprijs, Draad-	1896				3		1
	Veronica chamaedrys ereprijs, Gewone	1351						3
	Veronica polita ereprijs, Gladde	1359						
	Veronica persica ereprijs, Grote	1358		2	x	3		
	Veronica hederifolia ereprijs, Klimop-	1352		1		2		1
	Veronica serpyllifolia ereprijs, Tijm-	1363			x			
	Veronica arvensis ereprijs, Veld-	1347		3	x	3		
	Veronica catenata ereprijs, water-, Rode	1350		1				
	Fraxinus excelsior es, Gewone	531		3	x	2		
	Acer pseudoplatanus esdoorn, Gewone	2		2	x	2		
	Conyza canadensis fijnstraal, Canadese	475		3	x	3	x	3

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001			kaart	30	30	30	30	30	30
			uurhok	57	57	57	57	57	57
			km-hok	11	14	25	33	41	53
			selectie						
			data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
			persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER
nr	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Srtnr						
	Erigeron acer	fijnstraal, Scherpe	474						
	Agrostis stolonifera	Fioringras	18	x	3		3	x	3
	Anthriscus sylvestris	Fluitekruid	70	x	3	x	3	x	3
	Potamogeton natans	fonteinkruid, Drijvend	995						
	Potamogeton crispus	fonteinkruid, Gekroesd	990						
	Potamogeton pectinatus	fonteinkruid, Scheide-	998						
	Potamogeton pusillus	fonteinkruid, Tenger	1002						
	Chrysanthemum segetum	ganzebloem, Gele	321		2		2		
	Chenopodium polyspermum	ganzevoet, Korrel-	315				3		
	Chenopodium album	ganzevoet, Mel-	306		3	x	3		2
	Chenopodium murale	ganzevoet, Muur-	314						
	Chenopodium rubrum	ganzevoet, Rode	316						
	Chenopodium ficifolium	ganzevoet, Stippel-	310				3		1
	Chenopodium glaucum	ganzevoet, Zee-groene	312				2		
	Viburnum opulus	Gelderse roos	1367						
	Hordeum secalinum	gerst, Veld-	637						
	Conium maculatum	Gevlekte scheerling	347						
	Panicum miliaceum	gierst, Pluim-	1716		1				
	Arrhenatherum elatius	Glanshaver	96		3	x	3		3
	Scutellaria galericulata	glidkruid, Blauw	1173						
	Scutellaria columbica	glidkruid, Tros-	1765			x			

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001			kaart	30	30	30	30	30	30
			uurhok	57	57	57	57	57	57
			km-hok	11	14	25	33	41	53
			selectie						
			data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
			persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER
nr	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Srtnr						
	Laburnum anagyroides	Goudenregen	2228					1	
	Berteroa incana	Grijskruid	137					2	
	Anagallis arvensis subsp. arvensis	guichelheil, Rood	52						
	Solidago gigantea	guldenroede, Late	1221		3	x	3		3
	Echinochloa crus-galli	Hanepoot	428				2		
	Leonurus cardiaca	Hartgespan	728						
	Aira caryophyllaea	haver, Zilver-	20						
	Hieracium aurantiacum	havikskruid, Oranje	611						
	Hieracium laevigatum	havikskruid, Stijf	618						
	Corylus avellana	Hazelaar	366		1	x			
	Trifolium arvense	Hazepootje	1296				2		
	Pulicaria dysenterica	Heelblaadjes	1029					x	
	Bolboschoenus maritimus	Heen	1156		2	x	2		2
	Equisetum arvense	Heermoes	462		3	x	3	x	3
	Bryonia dioica	Heggerank	167						
	Circaea lutetiana	heksenkruid, Groot	329				1		
	Pseudofumaria lutea	helmbloem, Gele	364		3	x	3		
	Corydalis solida	helmbloem, Vinger-	365						
	Scrophularia nodosa	helmkruid, Knopig	1170		1		2		
	Scrophularia umbrosa subsp. neesii	helmkruid, Middelst	1169						1
	Galeopsis bifida	hennepnetel, Gespleten	540						
	Galeopsis tetrahit	hennepnetel, Gewone	543				1		
	Capsella bursa-pastoris	herderstasje, Ge-	200		3	x	3		3

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001		kaart	30	30	30	30	30	30
		uurhok	57	57	57	57	57	57
		km-hok	11	14	25	33	41	53
		selectie						
		data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
		persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER
nr	Wetenschappelijke Nederlandse naam	Srtnr						
	pastoris	woon						
	Sinapis arvensis	Herik	1207	x	3	x	3	x
	Hypericum tetra-	hertshooi, Gevleu-	651		2		2	x
	terum	geld						
	Petasites hybridus	hoefblad, Groot	926			x	1	
	Tussilago farfara	hoefblad, Klein	1316	x	3	x	2	x
	Lamium amplexi-	Hoenderbeet	701		2	x	2	
	caule							1
	Glechoma he-	Hondsdrif	582	x	3	x	3	x
	deracea							3
	Aethusa cynapium	Hondspeterselie	12					
	Ceratophyllum	hoornblad, Grof	299		3		2	
	demersum							
	Cerastium fonta-	hoornbloem, Ge-	296	x	3	x	3	x
	num subsp. vul-	wone						3
	gare							
	Cerastium glome-	hoornbloem, Klu-	295		2		3	
	ratum	wen-						1
	Cerastium tomen-	hoornbloem, Viltige	2301					
	tosum							
	Cerastium semi-	hoornbloem, Zand-	298		3		3	
	decandrum							
	Humulus lupulus	Hop	639			x	1	
	Ilex aquifolium	Hulst	658					
	Scilla siberica	hyacint, ster-, Oos-	1887					
		terse						
	Scilla non-scripta	hyacint, Wilde	1151					
	Lunaria annua	judaspenning, Tuin-	1866		2	x	2	
	Dipsacus fullonum	kaardebol, Grote	412				2	
	Verbascum phlo-	kaars, Keizers-	1341				1	
	moides							
	Verbascum thap-	kaars, Konings-	1343			x		
	sus							
	Verbascum densi-	kaars, Stal-	1342					
	florum							
	Malva sylvestris	kaasjeskruid, Groot	792		1	x	2	
	Malva neglecta	kaasjeskruid, Klein	790				2	
	Malva moschata	kaasjeskruid, Mus-	789	x		x	2	

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001		kaart	30	30	30	30	30	30
		uurhok	57	57	57	57	57	57
		km-hok	11	14	25	33	41	53
		selectie						
		data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
		persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER
nr	Wetenschappelijke Nederlandse naam	Srtnr						
	Sinapis arvensis	Herik	1207	x	3	x	3	x
	Hypericum tetra-	hertshooi, Gevleu-	651		2		2	x
	terum	geld						
	Petasites hybridus	hoefblad, Groot	926			x	1	
	Tussilago farfara	hoefblad, Klein	1316	x	3	x	2	x
	Lamium amplexi-	Hoenderbeet	701		2	x	2	
	caule							1
	Glechoma he-	Hondsdrif	582	x	3	x	3	x
	deracea							3
	Aethusa cynapium	Hondspeterselie	12					
	Ceratophyllum	hoornblad, Grof	299		3		2	
	demersum							
	Cerastium fonta-	hoornbloem, Ge-	296	x	3	x	3	x
	num subsp. vul-	wone						3
	gare							
	Cerastium glome-	hoornbloem, Klu-	295		2		3	
	ratum	wen-						1
	Cerastium tomen-	hoornbloem, Viltige	2301					
	tosum							
	Cerastium semi-	hoornbloem, Zand-	298		3		3	
	decandrum							
	Humulus lupulus	Hop	639			x	1	
	Ilex aquifolium	Hulst	658					
	Scilla siberica	hyacint, ster-, Oos-	1887					
		terse						
	Scilla non-scripta	hyacint, Wilde	1151					
	Lunaria annua	judaspenning, Tuin-	1866		2	x	2	
	Dipsacus fullonum	kaardebol, Grote	412				2	
	Verbascum phlo-	kaars, Keizers-	1341				1	
	moides							
	Verbascum thap-	kaars, Konings-	1343			x		
	sus							
	Verbascum densi-	kaars, Stal-	1342					
	florum							
	Malva sylvestris	kaasjeskruid, Groot	792		1	x	2	
	Malva neglecta	kaasjeskruid, Klein	790				2	
	Malva moschata		789	x		x	2	

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001		kaart	30	30	30	30	30	30
		uurhok	57	57	57	57	57	57
		km-hok	11	14	25	33	41	53
		selectie						
		data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
		persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER

nr	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Srtnr					
	Malva alcea	kus- kaasjeskruid, Vijfde- lig	788		1		2	
	Acorus calamus	Kalmoes	7				2	1
	Cynosurus cristatus	Kamgras	386	x				1
	Matricaria recutita	kamille, Echte	794	x	3	x	3	x
	Anthemis tinctoria	kamille, Gele	64		1		2	1
	Tripleurospermum maritimum	kamille, Reukeloze	795		2		2	2
	Matricaria discoidea	kamille, Schijf- dea	796		3		3	3
	Anthemis arvensis	kamille, Valse	62					
	Lonicera periclymenum	kamperfoelie, Wilde	759		1			
	Phalaris canariensis	Kanariezaad	1821					
	Carum carvi	karwij, Echte	271					
	Lythrum salicaria	kattestaart, Grote	785	x	1		2	x
	Prunus padus	kers, Vogel-	1019		2	x	3	x
	Anthriscus caucalis	kervel, Fijne	68					
	Fritillaria meleagris	kievitsbloem, Wilde	532					
	Hydrocharis morsus-ranae	Kikkerbeet	640		2		2	
	Papaver dubium	klaproos, Bleke	915				1	
	Papaver rhoeas	klaproos, Grote	916		2		3	1
	Trifolium hybridum	klaver, Basterd-	1301		2		2	1
	Melilotus officinalis	klaver, honing-, Ci- troengele	812		1	x	1	x
	Melilotus altissimus	klaver, honing-, Goudgele	810					
	Melilotus albus	klaver, honing-, Wit- te	809		3		3	x
	Medicago lupulina	klaver, Hop-	799	x	3	x	3	3
	Trifolium dubium	klaver, Kleine	1299		3		3	x
	Trifolium campestre	klaver, Liggende	1298	x			1	

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001		kaart	30	30	30	30	30	30
		uurhok	57	57	57	57	57	57
		km-hok	11	14	25	33	41	53
		selectie						
		data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
		persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER

nr	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Srtnr					
	Malva alcea	kaasjeskruid, Vijfde- lig	788		1		2	
	Acorus calamus	Kalmoes	7				2	1
	Cynosurus cristatus	Kamgras	386	x				1
	Matricaria recutita	kamille, Echte	794	x	3	x	3	x
	Anthemis tinctoria	kamille, Gele	64		1		2	1
	Tripleurospermum maritimum	kamille, Reukeloze	795		2		2	2
	Matricaria discoidea	kamille, Schijf- dea	796		3		3	3
	Anthemis arvensis	kamille, Valse	62					
	Lonicera periclymenum	kamperfoelie, Wilde	759		1			
	Phalaris canariensis	Kanariezaad	1821					
	Carum carvi	karwij, Echte	271					
	Lythrum salicaria	kattestaart, Grote	785	x	1		2	x
	Prunus padus	kers, Vogel-	1019		2	x	3	x
	Anthriscus caucalis	kervel, Fijne	68					
	Fritillaria meleagris	kievitsbloem, Wilde	532					
	Hydrocharis morsus-ranae	Kikkerbeet	640		2		2	
	Papaver dubium	klaproos, Bleke	915				1	
	Papaver rhoeas	klaproos, Grote	916		2		3	1
	Trifolium hybridum	klaver, Basterd-	1301		2		2	1
	Melilotus officinalis	klaver, honing-, Ci- troengele	812		1	x	1	x
	Melilotus altissimus	klaver, honing-, Goudgele	810					
	Melilotus albus	klaver, honing-, Wit- te	809		3		3	x
	Medicago lupulina	klaver, Hop-	799	x	3	x	3	3
	Trifolium dubium	klaver, Kleine	1299		3		3	x
	Trifolium campestre	klaver, Liggende	1298	x			1	

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001		kaart	30	30	30	30	30	30
		uurhok	57	57	57	57	57	57
		km-hok	11	14	25	33	41	53
		selectie						
		data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
		persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER
nr	Wetenschappelijke Nederlandse naam	Srtnr						
	naam							
	Trifolium pratense	klaver, Rode	1305	x	3	x	3	x
	Trifolium repens	klaver, Witte	1306	x	2	x	3	x
	Oxalis corniculata	klaverzuring, Ge- hoornde	910		2	x	2	
	Oxalis fontana	klaverzuring, Stijve	911		2	x	1	
	Galium aparine	Kleefkruid	546		3	x	3	
	Hedera helix	Klimop	598		2	x	2	
	Arctium minus	klit, Gewone	2457		3	x	3	
	Campanula rapunculoides	klokje, Akker-	195					
	Campanula persicifolia	klokje, Pracht-	194		2			
	Campanula rapunculus	klokje, Rapunzel-	196					
	Campanula trachelium	klokje, Ruig	199		2		3	
	Centaurea jacea	Knoopkruid	1766	x			3	
	Raphanus raphanistrum	Knopherik	1061					
	Galinsoga quadriradiata	knopkruid, Harig	544			x	3	
	Galinsoga parviflora	knopkruid, Kaal	545		3	x	2	
	Silene latifolia (subsp. alba)	koekoeksbloem, Avond-	805		1		1	
	Silene dioica	koekoeksbloem, Dag-	807		2		2	
	Lychnis flos-cuculi	koekoeksbloem, Echte	772	x	1		2	
	Eupatorium cannabinum	Koninginnekruid	490	x			2	1
	Brassica napus	Koolzaad	1802		2	x	3	1
	Centaurea cyanus	Korenbloem	279				2	
	Cornus sanguinea	kornoelje, Rode	355		3		3	
	Cornus alba	kornoelje, Witte	5046		2		2	
	Stratiotes aloides	Krabbescheer	1255					
	Crocus tommasinianus	krokus, Boeren-	1622					

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001		kaart	30	30	30	30	30	30
		uurhok	57	57	57	57	57	57
		km-hok	11	14	25	33	41	53
		selectie						
		data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
		persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER
nr	Wetenschappelijke Nederlandse naam	Srtnr						
	naam							
	Anchusa arvensis	Kromhals	779					
	Euphorbia helioscopia	Kroontjeskruid	495		2		2	1
	Lemna gibba	kroos, Bult-	722					
	Lemna minor	kroos, Klein	723				3	
	Lemna trisulca	kroos, Punt-	724					
	Spirodela polyrrhiza	kroos, Veelwortelig	1241		2			
	Wolffia arrhiza	kroos, Wortelloos	1395					
	Azolla filiculoides	kroosvaren, Grote	128		2			
	Dactylis glomerata	Kropaar	390	x	3	x	3	x
	Lepidium ruderales	kruidkern, Steen-	733				1	
	Hordeum murinum	Kruipertje	636	x	3	x	3	3
	Senecio inaequidens	kruiskruid, Bezem-	1733		1		1	
	Senecio jacobaea	kruiskruid, Jakobs-	2290	x	2		3	x
	Senecio vulgaris	kruiskruid, Klein	1192		3	x	3	3
	Senecio viscosus	kruiskruid, Kleverig	1191				1	
	Elytrigia repens	Kweek	446	x	2		3	3
	Physalis alkekengi	lampionplant, Echte	5109					
	Vulpia myuros	langbaardgras, Gewoon	1393			x	3	
	Lathyrus latifolius	lathyrus, Brede	1864					
	Lathyrus pratensis	lathyrus, Veld-	715				1	
	Linaria repens	leeuwebek, Gestreepte	1706					
	Chaenorhinum minus	leeuwebek, Kleine	743					
	Cymbalaria muralis	leeuwebek, Muur-	741		2	x		
	Leontodon saxatilis	leeuwetand, Kleine	727					x
	Leontodon autumnalis	leeuwetand, Vertakte	725				3	x
	Convallaria majalis	Lelietje-van-dalen	349					
	Cochlearia danica	lepelblad, Deens	342					
	Equisetum palustre	Lidrus	466	x				x

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001							
kaart	30	30	30	30	30	30	30
uurhok	57	57	57	57	57	57	57
km-hok	11	14	25	33	41	53	
selectie							
data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9	
persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER	

nr	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Srtnr					
	Hippuris vulgaris	Lidsteng	630					
	Eragrostis pilosa	liefdegras, Straat-	1762		2			
	Glyceria maxima	Liesgras	585	x	3		2	
	Galium odoratum	Lievevrouwebedstro	110					
	Ligustrum vulgare	lijster, Wilde	736					
	Sorbus aucuparia	lijsterbes, Wilde	1227		3	x	2	
	Iris pseudacorus	lis, Gele	665		3	x	3	2
	Typha latifolia	lisdodde, Grote	1318	x	3	x	3	3
	Typha angustifolia	lisdodde, Kleine	1317					
	Pulmonaria officinalis	longkruid, Gevlekt	1032		2		1	
	Allium ursinum	look, Das-	34					
	Allium vineale	look, Kraai-	35					
	Alliaria petiolata	Look-zonder-look	29		2	x	3	
	Medicago sativa	Luzerne	801		2			
	Vinca minor	maagdenpalm, Kleine	1377					
	Bellis perennis	Madeliefje	135		3	x	3	3
	Amaranthus blitum	majer, Kleine	46				2	
	Glyceria fluitans	Mannagras	584	x	2			
	Dryopteris filix-mas	Mannetjesvaren	421		1			
	Asarum europaeum	Mansoor	5022					
	Petrorhagia proli-fera	Mantelanjer	696					
	Leucanthemum vulgare	margriet, Gewone	319	x	3	x	3	2
	Leucanthemum paludosum	margriet, Kleine	2494		1			
	Origanum vulgare	marjolein, Wilde	894					
	Sorbus aria	Meelbes	5146					
	Crataegus mono-gyna	meidoorn, Eenstijli-ge	369	x	2	x	2	
	Atriplex prostrata	melde, Spies-	121	x	2		2	
	Atriplex patula	melde, Uitstaande	123		3		2	2
	Sonchus arvensis	melkdistel, Akker-	2324	x	3	x	3	3

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001							
kaart	30	30	30	30	30	30	30
uurhok	57	57	57	57	57	57	57
km-hok	11	14	25	33	41	53	
selectie							
data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9	
persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER	

nr	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Srtnr					
	Hippuris vulgaris	Lidsteng	630					
	Eragrostis pilosa	liefdegras, Straat-	1762		2		2	
	Glyceria maxima	Liesgras	585	x	3		2	2
	Galium odoratum	Lievevrouwebedstro	110					
	Ligustrum vulgare	lijster, Wilde	736					
	Sorbus aucuparia	lijsterbes, Wilde	1227		3	x	2	
	Iris pseudacorus	lis, Gele	665		3	x	3	2
	Typha latifolia	lisdodde, Grote	1318	x	3	x	3	3
	Typha angustifolia	lisdodde, Kleine	1317					
	Pulmonaria officinalis	longkruid, Gevlekt	1032		2		1	
	Allium ursinum	look, Das-	34					
	Allium vineale	look, Kraai-	35					
	Alliaria petiolata	Look-zonder-look	29		2	x	3	
	Medicago sativa	Luzerne	801		2			
	Vinca minor	maagdenpalm, Kleine	1377					
	Bellis perennis	Madeliefje	135		3	x	3	3
	Amaranthus blitum	majer, Kleine	46				2	
	Glyceria fluitans	Mannagras	584	x	2			
	Dryopteris filix-mas	Mannetjesvaren	421		1			
	Asarum europaeum	Mansoor	5022					
	Petrorhagia proli-fera	Mantelanjer	696					
	Leucanthemum vulgare	margriet, Gewone	319	x	3	x	3	2
	Leucanthemum paludosum	margriet, Kleine	2494		1			
	Origanum vulgare	marjolein, Wilde	894					
	Sorbus aria	Meelbes	5146					
	Crataegus mono-gyna	meidoorn, Eenstijli-ge	369	x	2	x	2	
	Atriplex prostrata	melde, Spies-	121	x	2		2	
	Atriplex patula	melde, Uitstaande	123		3		2	2
	Sonchus arvensis	melkdistel, Akker-	2324	x	3	x	3	3

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001		kaart	30	30	30	30	30	30
		uurhok	57	57	57	57	57	57
		km-hok	11	14	25	33	41	53
		selectie						
		data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
		persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER
nr	Wetenschappelijke Nederlandse naam	Srtnr						
	Sonchus asper	s.l. melkdistel, Ge- kroesde	1224	3		3		2
	Sonchus olera- ceus	melkdistel, Gewone	1225	3	x	3		3
	Armoracia rusti- cana	Mierik	92					
	Tanacetum parthenium	Moederkruid	320	2	x	3		
	Tephrosieris pa- lustris	Moerasandijvie	1184					
	Rorippa palustris	Moeraskers	1076	x	2	2		1
	Tragopogon pra- tensis subsp. pra- tensis	morgenster, Gele	2418		2	2		
	Tragopogon porri- folius	morgenster, Paarse	1293			1		
	Brassica nigra	mosterd, Zwarte	152	x	1	2		2
	Verbascum blatta- ria	Mottenkruid	1338					
	Mentha aquatica	munt, Water-	813	x	2	x	3	2
	Mentha x rotundi- folia	munt, Wollige	1772					
	Stellaria media	muur, Vogel-	1250		3	x	3	3
	Stellaria aquatica	muur, Water-	847				1	
	Sedum acre	Muurpeper	1175		2	2		
	Asplenium ruta- muraria	Muurvaren	112					
	Setaria pumila	naalbaar, Geelrode	1195			x		
	Solanum nigrum subsp. schultesii	nachtschade, Be- klierde	1738					
	Solanum nigrum subsp. nigrum	nachtschade, Zwar- te, s.s.	1219		3		3	
	Geum urbanum	nagelkruid, Geel	579	x	3	x	3	
	Geranium pyre- naicum	ooievaarsbek, Berm-	575		2	x	2	
	Geranium phaeum	ooievaarsbek, Don- kere	572		1	x	1	

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001		kaart	30	30	30	30	30	30
		uurhok	57	57	57	57	57	57
		km-hok	11	14	25	33	41	53
		selectie						
		data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
		persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER
nr	Wetenschappelijke Nederlandse naam	Srtnr						
	Sonchus asper	melkdistel, Ge- kroesde	1224	3		3		2
	Sonchus olera- ceus	melkdistel, Gewone	1225	3	x	3		3
	Armoracia rusti- cana	Mierik	92					
	Tanacetum parthenium	Moederkruid	320	2	x	3		
	Tephrosieris pa- lustris	Moerasandijvie	1184					
	Rorippa palustris	Moeraskers	1076	x	2		2	1
	Tragopogon pra- tensis subsp. pra- tensis	morgenster, Gele	2418		2	2		
	Tragopogon porri- folius	morgenster, Paarse	1293			1		
	Brassica nigra	mosterd, Zwarte	152	x	1	2		2
	Verbascum blatta- ria	Mottenkruid	1338					
	Mentha aquatica	munt, Water-	813	x	2	x	3	2
	Mentha x rotundi- folia	munt, Wollige	1772					
	Stellaria media	muur, Vogel-	1250		3	x	3	3
	Stellaria aquatica	muur, Water-	847				1	
	Sedum acre	Muurpeper	1175		2	2		
	Asplenium ruta- muraria	Muurvaren	112					
	Setaria pumila	naalbaar, Geelrode	1195			x		
	Solanum nigrum subsp. schultesii	nachtschade, Be- klierde	1738					
	Solanum nigrum subsp. nigrum	nachtschade, Zwar- te, s.s.	1219		3		3	
	Geum urbanum	nagelkruid, Geel	579	x	3	x	3	
	Geranium pyre- naicum	ooievaarsbek, Berm-	575		2	x	2	
	Geranium phaeum	ooievaarsbek, Don- kere	572		1	x	1	

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001		kaart	30	30	30	30	30	30
		uurhok	57	57	57	57	57	57
		km-hok	11	14	25	33	41	53
		selectie						
		data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
		persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER
nr	Wetenschappelijke Nederlandse naam	Srtnr						
	naam							
	Geranium pusillum	ooievaarsbek, Klei- ne	574			1		
	Geranium rotundi- folium	ooievaarsbek, Ron- de	577	2	x	2		
	Geranium dissec- tum	ooievaarsbek, Slip- bladige	570	x	2	3		3
	Geranium molle	ooievaarsbek, Zachte	571			2	x	
	Avena fatua	Oot	126					
	Dactylorhiza maja- lis subsp. majalis	orchis, Brede, (subsp. majalis)	886			1		
	Dactylorhiza ma- culata	orchis, Gevlekte	1616					
	Listera ovata	orchis, kever-, Grote	750					
	Dactylorhiza maja- lis subsp. prae- termissa	orchis, Riet-	890	x	1	2		2
	Epipactis helle- borine	orchis, wespen-, Brede	460		1	3	x	
	Anchusa officinalis	ossetong, Gewone	54			2		
	Pentaglottis sem- pervirens	ossetong, Overblij- vende	1871			1		
	Taraxacum offici- nale	paardebloem, Ge- wone	1264		3	x	3	3
	Aesculus hippo- castanum	paardekastanje, Witte	1851			2		
	Amaranthus retro- flexus	Papegaaiekruid	47			1		
	Pastinaca sativa	pastinaak, Gewone	922	x	3	3		3
	Daucus carota	Peen	394		2	x	3	3
	Silene armeria	Pekbloem	1201			1		
	Lysimachia num- mularia	Penningkruid	782					
	Persicaria macu- losa	Perzikkruid	977		3	2		2
	Phacelia tanaceti- folia	Phacelia	1820					

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001		kaart	30	30	30	30	30	30
		uurhok	57	57	57	57	57	57
		km-hok	11	14	25	33	41	53
		selectie						
		data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
		persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER
nr	Wetenschappelijke Nederlandse naam	Srtnr						
	naam							
	Sagittaria sagittifo- lia	Pijlkruid	1114			1		
	Sanguisorba minor	pimpernel, Kleine	1136					
	Cardamine pra- tensis	Pinksterbloem	205		3		3	
	Nuphar lutea	plomp, Gele	865		1		2	
	Populus nigra	populier, Zwarte	982					
	Lolium perenne	raaigras, Engels	756	x	3	x	3	x
	Lolium multiflorum	raaigras, Italiaans	755		1		2	
	Brassica rapa	Raapzaad	1804					
	Raphanus sativus	Radijs	1827					
	Sisymbrium offici- nale	raket, Gewone	1211	x	3	x	3	
	Sisymbrium altis- simum	raket, Hongaarse	1208					
	Sisymbrium orien- tale	raket, Oosterse	1212					
	Rhinanthus angustifolius	ratelaar, Grote	1066				2	2
	Rhinanthus alec- torolophus	ratelaar, Harige	1065				2	1
	Erodium cicutari- um subsp. cicuta- rium	reigersbek, Gewo- ne, s.s.	480					
	Reseda lutea	reseda, Wilde	1062					
	Anthoxanthum odoratum	reukgras, Gewoon	66					
	Impatiens glanduli- fera	Reuzenbalsemien	1862					
	Phragmites aus- tralis	Riet	933	x	3	x	3	x
	Phalaris arundina- cea	Rietgras	930	x			3	x
	Geranium rober- tianum	Roberts-kruid	576	x	3	x	3	2
	Centranthus ruber	Rode spoorbloem	5035				1	
	Lotus corniculatus var. corniculatus	rolklaver, Gewone	761					

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001		kaart	30	30	30	30	30	30
		uurhok	57	57	57	57	57	57
		km-hok	11	14	25	33	41	53
		selectie						
data		27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9	
persoon		PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER	

nr	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Srtnr					
	Lotus pedunculatus	rolklaver, Moeras-	763					
	Rosa canina	roos, Hondsr-	1643			1		
	Rosa rugosa	roos, Rimpel-	1085					
	Rosa multiflora	roos, Veelbloemige	5129					
	Juncus bufonius	rus, Greppel-	675	2		2		
	Juncus subnodulosus	rus, Padde-	688					
	Juncus effusus	rus, Pit-	680	x	2	x	3	x
	Juncus compressus	rus, Platte	678	x			3	2
	Juncus tenuis	rus, Tengere	690				1	
	Juncus inflexus	rus, Zeegroene	684	x	1			1
	Juncus articulatus	rus, Zomp-	673	x	3		3	x
	Festuca filiformis	schapegras, Fijn	1474					
	Potentilla indica	Schijnaardbei	5117		2		3	
	Apium graveolens	Selderij	76					
	Silene vulgaris	silene, Blaas-	1206				2	
	Hypericum perforatum	Sint-Janskruid	649	x	1		2	
	Lactuca serriola	sla, Kompas-	699	x	3	x	3	
	Echium vulgare	Slangekruid	431					1
	Prunus spinosa	Sleedoorn	1021			x		
	Symphytum officinale	smeerwortel, Gewone	1259	x	2		2	x
	Deschampsia cespitosa	smele, Ruwe	397					
	Symphoricarpos albus	Sneeuwbes	2107		2	x		
	Galanthus nivalis	sneeuwlokje, Gewoon	538					
	Acer campestre	Spaanse aak	1		1		2	
	Ranunculus ficaria subsp. bulbifer	speenkruid, Gewoon	1047		3	x	3	
	Filipendula ulmaria	spirea, Moeras-	526			x	1	
	Impatiens parviflora	springzaad, Klein	661		2			
	Asplenium trichomanes	Steenbreekvaren	113					

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001		kaart	30	30	30	30	30	30
		uurhok	57	57	57	57	57	57
		km-hok	11	14	25	33	41	53
		selectie						
data		27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9	
persoon		PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER	

nr	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Srtnr					
	Erysimum cheiranthoides	steenraket, Gewone	487				1	
	Xanthium strumarium	stekelnoot, Grote	2469					
	Dryopteris dilatata	stekelvaren, Brede	419					
	Callitriche	Sterrekroos (G)	6097		2			3
	Chelidonium majus	Stinkende gouwe	305		3	x	3	
	Poa annua	Straatgras	952		3	x	3	
	Crepis biennis	streepzaad, Groot	371					
	Crepis capillaris	streepzaad, Klein	372	x	3	x	3	x
	Agrostis capillaris	struisgras, Gewoon	19					x
	Agrostis gigantea	struisgras, Hoog	17					
	Bidens cernua	tandzaad, Knikkend	141		1			
	Bidens connata	tandzaad, Smal	142				1	
	Bidens tripartita	tandzaad, Veerdelig	144		2			
	Bidens frondosa	tandzaad, Zwart	143		2			
	Triticum aestivum	Tarwe	1839				2	
	Taxus baccata	Taxus	1267					
	Oenothera erythrosepala	teunisbloem, Grote	873					
	Oenothera biennis	teunisbloem, Middelste	872		1		2	
	Thymus pulegioides	tijm, Grote	1283					
	Phleum pratense subsp. pratense	Timoteegrass s.s.	932	x		x	3	x
	Asplenium scolopendrium	Tongvaren	934					
	Verbascum nigrum	toorts, Zwarte	1340				1	
	Oenanthe fistulosa	torkruid, Pijp-	869					
	Oenanthe aquatica	torkruid, Water-	868					
	Lepidium sativum	Tuinkers	1813					
	Valeriana officinalis	valeriaan, Echte	1333					x
	Polygonum aviculare	varkensgras, Ge-	968		3	x	3	x

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001		kaart	30	30	30	30	30	30
		uurhok	57	57	57	57	57	57
		km-hok	11	14	25	33	41	53
		selectie						
		data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
		persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER
nr	Wetenschappelijke Nederlandse naam	Srtnr						
	naam							
	lare woon							
	Coronopus squa-	varkenskers, Grove	359					2
	matus							
	Coronopus didy-	varkenskers, Kleine	358	1		2		2
	mus							
	Myriophyllum spi-	vederkruid, Aar-	851	2				
	catum							
	Persicaria amphi-	Veenwortel	967	x	3	x	3	x
	bia							
	Cardamine flexuo-	veldkers, Bos-	202		2	x	2	
	sa							
	Cardamine hirsuta	veldkers, Kleine	203		3			3
	Valerianella lo-	veldsla, Gewone	1336					
	custa							
	Myosotis arvensis	vergeet-mij-nietje, Akker-	840		2	x	3	
	Myosotis sylvatica	vergeet-mij-nietje, Bos-	846		2			1
	Myosotis scorpioi-	vergeet-mij-nietje, Moeras-	844	x				2
	des							
	Myosotis ramosis-	vergeet-mij-nietje, Ruw	843					
	sima							
	Sedum album	vetkruid, Wit	1176			x		
	Sagina procum-	vetmuur, Liggende	1112		3	x	3	
	bens							
	Sagina apetala	vetmuur, Tengere	1109		3	x	3	2
	Potentilla reptans	Vijfvingerkruid	1010		1			
	Digitaria san-	vingergras, Harig	408					
	guinalis							
	Digitalis purpurea	vingerhoedskruid, Gewoon	406					
	Viola arvensis	violetje, Akker-	1378					1
	Viola reichenba-	violetje, bos-, Don-	1386					
	chiana	kersporig						
	Viola tricolor	violetje, Driekleurig	1390					1
	Viola odorata	violetje, Maarts	1384		2			
	Linum usitatissi-	Vlas	1814					
	mum							

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001		kaart	30	30	30	30	30	30
		uurhok	57	57	57	57	57	57
		km-hok	11	14	25	33	41	53
		selectie						
		data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
		persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER
nr	Wetenschappelijke Nederlandse naam	Srtnr						
	naam							
	Coronopus squa-	varkenskers, Grove	359					2
	matus							
	Coronopus didy-	varkenskers, Kleine	358		1		2	2
	mus							
	Myriophyllum spi-	vederkruid, Aar-	851		2			
	catum							
	Persicaria amphi-	Veenwortel	967	x	3	x	3	x
	bia							
	Cardamine flexuo-	veldkers, Bos-	202		2	x	2	
	sa							
	Cardamine hirsuta	veldkers, Kleine	203		3			3
	Valerianella lo-	veldsla, Gewone	1336					
	custa							
	Myosotis arvensis	vergeet-mij-nietje, Akker-	840		2	x	3	
	Myosotis sylvatica	vergeet-mij-nietje, Bos-	846		2			1
	Myosotis scorpioi-	vergeet-mij-nietje, Moeras-	844	x				2
	des							
	Myosotis ramosis-	vergeet-mij-nietje, Ruw	843					
	sima							
	Sedum album	vetkruid, Wit	1176			x		
	Sagina procum-	vetmuur, Liggende	1112		3	x	3	
	bens							
	Sagina apetala	vetmuur, Tengere	1109		3	x	3	2
	Potentilla reptans	Vijfvingerkruid	1010		1			
	Digitaria san-	vingergras, Harig	408					
	guinalis							
	Digitalis purpurea	vingerhoedskruid, Gewoon	406					
	Viola arvensis	violetje, Akker-	1378					1
	Viola reichenba-	violetje, bos-, Don-	1386					
	chiana	kersporig						
	Viola tricolor	violetje, Driekleurig	1390					1
	Viola odorata	violetje, Maarts	1384		2			
	Linum usitatissi-	Vlas	1814					
	mum							

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001			kaart	30	30	30	30	30	30
			uurhok	57	57	57	57	57	57
			km-hok	11	14	25	33	41	53
			selectie						
			data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
			persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER
nr	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Srtnr						
	Linaria vulgaris	Vlasbekje	745						
	Sambucus nigra	vlier, Gewone	1133	x	2	x	3		
	Corispermum intermedium	vlieszaad, Smal	353						
	Buddleja davidii	Vlinderstruik	5032		2	x	2		
	Ornithogalum umbellatum	vogelmelk, Gewone	896				1		
	Alopecurus geniculatus	vossestaart, Geknikte	40	x			2		
	Alopecurus pratensis	vossestaart, Grote	42		3		3		
	Erophila verna	Vroegeling	483		2		2	2	
	Alchemilla mollis	vrouwenmantel, Fraaie	1648						
	Galium mollugo	walstro, Glad	550				1		
	Galium palustre	walstro, Moeras-	2376	x					
	Eleocharis palustris	waterbies, Gewone	437		2			2	
	Sium latifolium	watereppe, Grote	1216						
	Berula erecta	watereppe, Kleine	1215		2		1		
	Nymphoides peltata	Watergentiaan	867				2	2	
	Catabrosa aquatica	Watergras	274	x	2				
	Rorippa amphibia	waterkers, Gele	1074						
	Rorippa microphylla	waterkers, Slanke	859						
	Nymphaea alba	waterlelie, Witte	866				2		
	Persicaria hydropiper	Waterpeper	972						
	Elodea canadensis	waterpest, Brede	441						
	Elodea nuttallii	waterpest, Smalle	442						
	Ranunculus circinatus	waterranonkel, Stijve	1046		2		2		
	Alisma plantago-aquatica	waterweegbree, Grote	28		2		2	x	2
	Alisma lanceola-	waterweegbree,	27		1		1		

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001			kaart	30	30	30	30	30	30
			uurhok	57	57	57	57	57	57
			km-hok	11	14	25	33	41	53
			selectie						
			data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
			persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER
nr	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Srtnr						
	tum	Slanke							
	Lysimachia punctata	wederik, Punt-	1867						
	Plantago major subsp. major	weegbree, Grote, s.s.	947	x	3	x	3	x	3
	Plantago coronopus	weegbree, Hertshoorn-	944						
	Plantago lanceolata	weegbree, Smalle	946	x	3	x	3		3
	Onopordum acanthium	Wegdistel	878				1		
	Vicia sepium	wikke, Hegge-	1373						
	Vicia hirsuta	wikke, Ringel-	1370				2		
	Vicia sativa subsp. nigra	wikke, Smalle, s.s.	1368	x			3	x	3
	Vicia tetrasperma subsp. tetrasperma	wikke, Vierzadige, s.s.	1375						
	Vicia cracca	wikke, Vogel-	1369	x			2		1
	Achillea ptarmica	Wilde bertram	5	x	1				1
	Salix triandra	wilg, Amandel-	1125						
	Salix cinerea subsp. cinerea	wilg, Grauwe en Rossige	2468				2		1
	Salix viminalis	wilg, Kat-	1126						1
	Salix alba	wilg, Schiet-	1116		2			x	2
	Chamerion angustifolium	Wilgeroosje	450				1	x	
	Epilobium hirsutum	wilgeroosje, Harig	451	x	3	x	3	x	3
	Convolvulus arvensis	winde, Akker-	350				2	x	
	Calystegia sepium	winde, Haag-	188		3	x	3	x	3
	Eranthis hyemalis	Winterakoniet	1858						
	Claytonia sibirica	winterpostelein, Roze	1679		1	x			
	Claytonia perfoliata	winterpostelein, Witte	338				1		
	Holcus lanatus	witbol, Gestreepte	631	x	3	x	3	x	

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001			kaart	30	30	30	30	30	30
			uurhok	57	57	57	57	57	57
			km-hok	11	14	25	33	41	53
			selectie						
data			27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9	
persoon			PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER	
nr	Wetenschappelijke Nederlandse naam	Srtnr							
naam									
Thlaspi arvense	Witte krodde	1281		2		3		2	
Euphorbia exigua	wolfsmelk, Kleine	494							
Euphorbia lathyris	wolfsmelk, Kruis-	1689							
	bladige								
Euphorbia peplus	wolfsmelk, Tuin-	498		3	x	3			
Lycopus euro-	Wolfspoot	780		2		1		2	
paeus									
Tanacetum vulga-	wormkruid, Boeren-	1260		2		2			
re									
Reseda luteola	Wouw	1063							
Diploaxis tenuifo-	zandkool, Grote	410		1					
lia									
Diploaxis muralis	zandkool, Kleine	409		2					
Arenaria serpyllifo-	Zandmuur	2334		2					
lia									
Arabidopsis	Zandraket	81				1			
thaliana									
Zannichellia palus-	zannichellia, Zitten-	1396							
tris subsp. palus-	de								
tris									
Saponaria officina-	Zeepkruid	1139				2			
lis									
Nicandra physalo-	Zegekruid	863		2		2			
des									
Carex ovalis	zegge, Haze-	246							
Carex acutiformis	zegge, Moeras-	212							
Carex riparia	zegge, Oever-	259	x	2	x	1		2	
Carex hirta	zegge, Ruige	235	x			3		3	
Carex disticha	zegge, Tweerijige	225	x						
Carex otrubae	zegge, vos-, Valse	245	x	2		2		2	
Carex arenaria	zegge, Zand-	215							
Ajuga reptans	zenegroen, Krui-	24							
	pend								
Aegopodium po-	Zevenblad	11		3	x	3			
dagrararia									
Lobularia maritima	Zilverschildzaad	1865		1					
Potentilla anserina	Zilverschoon	1006	x	2	x	3		2	
Triglochin palustris	zoutgras, Moeras-	1311							

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001			kaart	30	30	30	30	30	30
			uurhok	57	57	57	57	57	57
			km-hok	11	14	25	33	41	53
			selectie						
data			27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9	
persoon			PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER	
nr	Wetenschappelijke Nederlandse naam	Srtnr							
naam									
Aster tripolium	Zulte	117					1		
Rumex x pratensis	zuring, Berm-	1095	x	2			2		
Rumex maritimus	zuring, Goud-	1100							
Rumex conglome-	zuring, Kluwen-	1097		3			2	x	1
ratus									
Rumex crispus	zuring, Krul-	1098	x	3			3		2
Rumex palustris	zuring, Moeras-	1102							1
Rumex obtusi-	zuring, Ridder-	1101	x	3	x		3		3
folius									
Rumex acetosella	zuring, Schape-	1094		1					
Rumex acetosa	zuring, Veld-	1093		3			3		3
Rumex hydrolapa-	zuring, Water-	1099		2	x		2		
thum									
Fallopia convolvu-	Zwaluwtong	970		2			2		1
lus									
Butomus umbella-	Zwanebloem	171		2			2		
tus									
Festuca gigantea	zwenkgras, Reu-	515							
	zen-								
Festuca arundina-	zwenkgras, Riet-	514	x	3			3		
cea									
Festuca rubra	zwenkgras, Rood,	520		3			3		
	s.s.								
TOEVOEGINGEN									
AAN STREEP-									
LIJSTEN 2001									
Juncus conglome-	Biezeknoppen	679	x						
ratus									
Erigeron karvins-	fijstraal, Muur-	2485				x			
kianus									
Catapodium rigi-	hardgras, Stijf	276		2					
dum									
Vaccaria hispanica	Koekruid	1328					1		
Thelypteris pa-	Moerasvaren	427		1					
lustris									
Mycelis muralis	Muursla	839		1	x				

STREEPLIJSTGEGEVENS 2001

kaart	30	30	30	30	30	30
uurhok	57	57	57	57	57	57
km-hok	11	14	25	33	41	53
selectie						
data	27-jun	9/5-30/9	22/5-6/10	4-mei	18-aug	1/4-30/9
persoon	PWG	VOS	VOS	VOS	PWG	BER

nr Wetenschappelijke Nederlandse naam

Srnr

naam

Geranium lucidum ooievaarsbek,
Glanzige

2443

1

Solanum lycopersicum
Tomaat

1833

2

Lysimachia vulgaris
wederik, Grote

784

1

Vicia lutea wikke, Gele

1751 x

Losse waarnemingen 2001 en nog enkele van 2000

NR	Naam_wet	Naam_ned	SRTNR	BED.	HOK	WRNR	BEGIN	EINDE
1	Cochlearia danica	Deens lepelblad	342	1	305724	VOS	04-May-01	04-May-01
2	Barbarea intermedia	Bitter barbarakruid	130	1	304755	VOS	13-May-01	13-May-01
3	Leucanthemum paludosum	Kleine margriet	2494	1	305734	VOS	17-May-01	17-May-01
4	Crepis biennis	Groot streepzaad	371	1	305852	VOS	6-jun-01	6-jun-01
5	Anisantha madritensis	Madritensis dravik	10004	2	305724	VOS	13-jun-01	13-jun-01
6	Carex paniculata	Pluimzegge	249	2	305742	VOS	23-jun-01	23-jun-01
7	Crepis biennis	Groot streepzaad	371	1	305832	VOS	13-jun-01	13-jun-01
8	Senecio inaequidens	Bezemkruid	1733	1	305734	VOS	29-jun-01	29-jun-01
9	Digitaria sanguinalis	Harig vingergras	408	1	305734	VOS	29-jun-01	29-jun-01
10	Senecio viscosus	Kleverig kruiskruid	1191	1	305734	VOS	29-jun-01	29-jun-01
11	Lepidium ruderales	Steenkruiders	733	1	305723	VOS	3-jul-01	3-jul-01
12	Persicaria mitis	Zachte duizendknoop	976	1	305734	VOS	20-jul-01	20-jul-01
13	Gnaphalium luteo-album	Bleekgele droogbloem	587	1	305743	VOS	20-jul-01	20-jul-01
14	Lotus glaber	Smalle rolklaver	762	1	305742	VOS	18-aug-01	18-aug-01
15	Leontodon saxatilis	Kleine leeuwetand	727	1	305743	VOS	31-jul-01	31-jul-01
16	Verbascum nigrum	Zwarte toorts	1340	1	305735	VOS	24-aug-01	24-aug-01
17	Dryopteris dilatata	Brede stekelvaren	419	1	305742	VOS	24-aug-01	24-aug-01
18	Abutilon theophrasti	Fluweelblad	1650	1	305723	VOS	1-sep-01	1-sep-01
19	Setaria pumila	Geelrode naalbaar	1195	1	305734	VOS	09-Oct-01	09-Oct-01
20	Mycelis muralis	Muursla	839	1	305723	VOS	14-Oct-01	14-Oct-01
21	Hippuris vulgaris	Lidsteng	630	1	305754	VOS	11-jul-01	11-jul-01
22	Leonurus cardiaca	Hartgespan	728	2	305732	BER	11-jul-01	11-jul-01
23	Circaea lutetiana	Groot heksenkruid	329	2	305732	BER	11-jul-01	11-jul-01

24	Galeopsis tetrahit	Gewone hennepnetel	543	2	305732	BER	11-jul-01	11-jul-01
25	Malva neglecta	Klein kaasjeskruid	790	1	305732	BER	11-jul-01	11-jul-01
26	Silene latifolia (subsp. alba)	Avondkoekoeksbloem	805	1	305732	BER	11-jul-01	11-jul-01
27	Epipactis helleborine	Brede wespenorchis	460	3	305732	BER	11-jul-01	11-jul-01
28	Impatiens parviflora	Klein springzaad	661	2	305732	BER	11-jul-01	11-jul-01
29	Potentilla reptans	Vijfvingerkruid	1010	1	305732	BER	11-jul-01	11-jul-01
30	Achillea ptarmica	Wilde bertram	5	2	305732	BER	11-jul-01	11-jul-01
31	Scrophularia nodosa	Knopig helmkruid	1170	1	305732	BER	11-jul-01	11-jul-01
32	Taxus baccata	Taxus	1267	1	305714	VOS	1-jan-00	31-dec-00
33	Lapsana communis	Akkerkool	708	1	305714	VOS	1-jan-00	31-dec-00
34	Epipactis helleborine	Brede wespenorchis	460	1	305714	VOS	1-jan-00	31-dec-00
35	Geum urbanum	Geel nagelkruid	579	3	305714	VOS	1-jan-00	31-dec-00
36	Ribes rubrum	Aalbes	1071	1	305714	VOS	1-jan-00	31-dec-00
37	Alliaria petiolata	Look-zonder-look	29	1	305714	VOS	1-jan-00	31-dec-00
38	Clematis vitalba	Bosrank	339	1	305714	VOS	1-jan-00	31-dec-00
39	Viola odorata	Maarts viooltje	1384	1	305714	VOS	1-jan-00	31-dec-00
40	Bryonia dioica	Heggerank	167	1	305731	REE	6-jun-00	6-jun-00
41	Arum italicum	Italiaanse aronskelk	102	1	305732	REE	1-jan-00	31-dec-00